

Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2025 r.

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 22 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE – zwane dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1380/2013”, państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane przekazywać Komisji Europejskiej do 31 maja każdego roku sprawozdania na temat równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi swoich flot a swoimi uprawnieniami do połowów.

I. PODSUMOWANIE RAPORTU

Na dzień 31.12.2025 r. polska flota rybacka liczyła 663 statki rybackie (wraz ze statkami połowiącymi na Zalewach: Wiślanym i Szczecińskim). Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 33 102,74 GT i 72 085,35 kW. Polskie rybołówstwo generalnie dzieli się na dwa podstawowe sektory: rybołówstwo bałtyckie (zaangażowana jest zdecydowanie przeważająca część floty) oraz rybołówstwo dalekomorskie.

Podstawowymi gatunkami poławianymi przez polskich rybaków w Morzu Bałtyckim są: szprot, śledź i ryby płaskie. Do głównych gatunków poławianych przez polskie statki dalekomorskie należą: ostrobok, błękitek i makrela.

Polska od dnia przystąpienia do Unii Europejskiej ściśle przestrzega zasad systemu, dotyczącego bilansowania wprowadzanej i wycofywanej z rybołówstwa zdolności połowowej, aktualnie określonego w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

II. Opinia na temat równowagi pomiędzy zdolnością połowową a zasobami

Wyniki wskaźników biologicznych (za okres 2023-2025), technicznych (za okres 2023-2025) i ekonomicznych (za okres 2022-2024) dotyczących poszczególnych segmentów floty bałtyckiej, które zostały przedstawione w rozdziale VIII. Sekcja F *Oszacowanie i dyskusja na temat wskaźników równowagi* niniejszego raportu wskazują, że:

- VL0008PG - Statki o długości całkowitej do 8 metrów, poławiające netami i innymi narzędziami biernymi (do 2021 r. występował zakres długości do 10 m) – jest niezrównoważony,
- VL0812PG - Statki o długości całkowitej od 8 do 12 metrów, poławiające netami i innymi narzędziami biernymi (do 2021 r. występował zakres długości od 8 do 10 metrów) - jest niezrównoważony,
- VL1218DFN - Statki o długości całkowitej od 12 do 18 metrów, poławiające netami - jest niezrównoważony,
- VL1218TM - Trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 12 do 18 metrów (segment wyszczególniony w 2020 r.) - jest zrównoważony/bliski zrównoważenia,
- VL1218DTS - Trawlery poławiające włokami dennymi o długości całkowitej od 12 do 18 metrów – jest niezrównoważony/ bliski zrównoważenia,
- VL1824TM - Trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 18 do 24 metrów – jest zrównoważony/częściowo zrównoważony,
- VL2440TM - Trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 24 do 40 metrów – jest zrównoważony/bliski zrównoważenia.

Zgodnie z art. 22 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, opracowany został plan działania dla segmentów floty bałtyckiej, w stosunku do których stwierdzono strukturalną nadwyżkę zdolności. Plan działania stanowi integralną część niniejszego raportu i znajduje się w rozdziale IX.

III. SEKCJA A

Opis floty rybackiej

Polskie rybołówstwo generalnie dzieli się na 2 podstawowe sektory:

- * **rybołówstwo bałtyckie** (zaangażowana jest zdecydowanie przeważająca część floty),
- * **rybołówstwo dalekomorskie**.

Polska flota bałtycka na dzień 31.12.2025 r. liczyła 661 statków rybackich. Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 13 539,74 GT i 51 085,35 kW. Flota ta obejmuje statki rybackie operujące na wodach Morza Bałtyckiego oraz morskich wodach wewnętrznych, w tym na Zalewach Wiślanym i Szczecińskim.

Polska flota dalekomorska na dzień 31.12.2025 r. liczyła 2 statki rybackie. Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 19 563,00 GT i 21 000,00 kW. Flota dalekomorska obejmuje statki rybackie operujące wyłącznie na wodach poza Morzem Bałtyckim oraz poza wodami wewnętrznymi RP.

Rodzaje wykonywanego rybołówstwa

Rybołówstwo bałtyckie

Podstawowymi gatunkami ryb poławianymi przez polskich rybaków w Morzu Bałtyckim są: szprot, śledź i ryby płaskie. Spośród podstawowych gatunków bałtyckich istotne dla polskich rybaków (szczególnie dla floty przybrzeżnej) są połowy storni. W dużym stopniu na dochody polskich rybaków wpływają połowy ryb pelagicznych (szproty i śledzie). W 2025 r. połowy na Morzu Bałtyckim wynosiły: dorsza (podobszary 22–32) – 64,7 ton, szprota – 41 038,9 ton, gładzicy – 57,9 ton, śledzia zachodniego (podobszary 22–24) – 56,9 ton, śledzia centralnego (podobszary 25–27, 28.2, 29 i 32) – 23 143,7 ton, troci – 13 494 sztuki, oraz storni – 391 tony.

Rybołówstwo dalekomorskie

Głównymi rejonami prowadzenia połowów przez statki dalekomorskie były wody pod jurysdykcją Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz wody międzynarodowe zarządzane przez Regionalną Organizację ds. Zarządzania Rybołówstwem na Południowym Pacyfiku (SPRFMO). Do głównych gatunków poławianych przez polskie statki dalekomorskie na ww. łowiskach należą: ostroboki, błękitki oraz makrela. Przyznawane Polsce kwoty dalekomorskie były wykorzystane poprzez połowy bądź wymianę kwot. Polski sektor dalekomorski korzysta z możliwości pozyskania dodatkowych kwot połowowych gatunków pelagicznych, na których połowach w szczególności jest skoncentrowany, w drodze wymian międzynarodowych. Wymianie międzynarodowej podlegają kwoty połowowe gatunków, które są zbyt niskie i nie pozwalają na ekonomiczne prowadzenie działalności połowowej ukierunkowanej na te gatunki. Do głównych państw, z którymi Polska w 2025 r. prowadziła wymiany kwot połowowych zaliczają się: Holandia, Francja, Hiszpania, Portugalia i Niemcy. Szanse dla rozwoju polskiej floty dalekomorskiej zależą od wielkości możliwości połowowych na łowiskach dalekomorskich, do których Polska posiada prawa połowowe i ewentualnych nowych obszarów połowowych czy nowych możliwości połowowych. W 2025 r. połowy dalekomorskie wyniosły łącznie ok. 77,6 tys. ton.

Zmiany we flocie rybackiej

Zmiany we flocie rybackiej, z uwzględnieniem jej podziału na flotę bałtycką i flotę dalekomorską, przedstawia poniższa tabela.

Zmiany we flocie rybackiej wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

	Stan na 31.12.2024 r.			Stan na 31.12.2025 r.			Zmiana		
	GT	kW	Liczba statków	GT	kW	Liczba statków	GT	kW	Liczba statków
łącznie	33 980,89	76 254,43	721	33 102,74	72 085,35	663	- 878,15	- 4 169,08	58 mniej
Flota dalekomorska	19 563,00	21 000,00	2	19 563,00	21 000,00	2	bez zmian	bez zmian	bez zmian
Flota bałtycka	14 417,89	55 254,43	719	13 539,74	51 085,35	661	- 878,15	- 4 169,08	58 mniej

W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego flota bałtycka zmniejszyła się o 58 statków rybackich, a jej zdolność połowowa zmniejszyła się o 878,15 GT i 4 169,08 kW. Wpływ na to w głównej mierze miała realizacja działania trwałego zaprzestania działalności połowowej, w ramach którego właściciele statków trwale wycofali z pomocą publiczną 58 statków rybackich o łącznej zdolności połowowej 864,03 GT i 4 284,50 kW. Z drugiej strony wpływ na powyższy stan miały również podejmowane przez właścicieli statków rybackich działania modernizacyjne realizowane z własnych środków finansowych. Obejmowały one wymianę statków rybackich, wymianę siników głównych lub zmianę ich mocy (zwiększenie albo zmniejszenie mocy).

Liczba statków rybackich i zdolność połowowa floty dalekomorskiej na koniec 2025 r. była identyczna do tej na koniec 2024 r.

IV. SEKCJA B

Wpływ programów redukcji nakładu połowowego na zdolność połowową floty

W grudniu 2023 r. przeprowadzony został pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie na realizację operacji *złomowania statku rybackiego* albo *przekwalifikowania statku rybackiego* w ramach działania *Trwałe zaprzestanie działalności połowowej* w zakresie Priorytetu 1. Wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych objętego programem Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027.

Pomoc finansowa w ramach ww. działania przyznawana jest po spełnieniu warunków określonych w art. 20 rozporządzenia (UE) 2021/1139¹. Jednym z tych warunków, który jednocześnie ma wpływ na zdolność połowową polskiej floty rybackiej, jest nieodwołalne usunięcie z unijnego rejestru floty rybackiej zdolności połowowej odpowiadającej statkom rybackim wycofanym z pomocą publiczną w ramach tego działania.

Należy dodać, że zgodnie z art. 22 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, nie zastępuje się zdolności połowowej odpowiadającej statkom rybackim wycofanym przy zastosowaniu pomocy publicznej. Oznacza to, że w ramach trwale wycofanej zdolności połowowej (odpowiadającej trwale wycofanym statkom rybackim) nie jest możliwe wprowadzenie do wykonywania rybołówstwa komercyjnego innych statków rybackich.

W okresie sprawozdawczym (2025 r.) trwale wycofano 58 statków rybackich o łącznej zdolności połowowej 864,03 GT i 4 284,50 kW. W poprzednim roku (2024 r.) trwale wycofano 102 statki rybackie o łącznej zdolności połowowej 1 449,62 GT i 7 304,77 kW.

Podsumowując, od początku wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 do dnia 31.12.2025 r. trwale wycofano w drodze złomowania albo przekwalifikowania 160 statków rybackich o łącznej zdolności połowowej 2 313,65 GT i 11 589,27 kW.

Zdolność połowowa o wielkości 2 313,65 GT i 11 589,27 kW odpowiadająca trwale wycofanym statkom rybackim została bezpowrotnie usunięta z unijnego rejestru floty rybackiej, co skutkuje zmniejszeniem limitu zdolności połowowej ustalonego dla polskiej floty rybackiej w załączniku II rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 (38 270 GT i 90 650 kW). Limit tej zdolności został wcześniej zmniejszony o trwale wycofaną zdolność połowową o wielkości 1 069,65 GT i 3 299,00 kW w związku z trwałym wycofaniem 46 statków rybackich w okresie programowania 2014-2020.

Łączna wielkość trwale wycofanej zdolności połowowej w związku z wdrażaniem Programu Operacyjnego "Rybactwo i Morze" 2014-2020 oraz programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 wynosi 3 383,30 GT i 14 888,27 kW. Wpływ realizacji działania trwałego zaprzestania działalności połowowej w ramach wdrażania obu programów pomocowych na limit zdolności polskiej floty rybackiej został przedstawiony w tabeli poniżej.

Działania na rzecz trwałego zaprzestania działalności połowowej w odniesieniu do segmentów floty, które obejmują statki rybackie prowadzące ukierunkowane połowy dorsza atlantyckiego ze wschodniej części Morza Bałtyckiego, dorsza atlantyckiego z zachodniej części Morza Bałtyckiego lub śledzia atlantyckiego z zachodniej części Morza Bałtyckiego, o których mowa w art. 8a rozporządzenia (UE) 2016/1139², nie były wdrażane.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1004 (Dz. Urz. UE L 247 z dnia 13.07.2021, str. 1).

² rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. ustanawiające wieloletni plan w odniesieniu do stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim oraz połowów eksploatujących te stada, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2787/2005 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1098/2007 (Dz. U. L z 15.07.2016, str. 1).

Zmiany w limicie zdolności połowowej polskiej floty rybackiej w związku z realizacją działania trwałego zaprzestania działalności połowowej w ramach programów pomocowych współfinansowanych ze środków funduszy UE.

Limit zdolności połowowej polskiej floty rybackiej określony w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1380/2013

GT	kW
38 270,00	90 650,00

Zdolność połowowa trwale usunięta z rejestru floty rybackiej UE w związku z realizacją działania trwałego zaprzestania działalności połowowej w ramach Programu Operacyjnego "Rybacktwo i Morze" 2014-2020 (PO RYBY 2014-2020) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

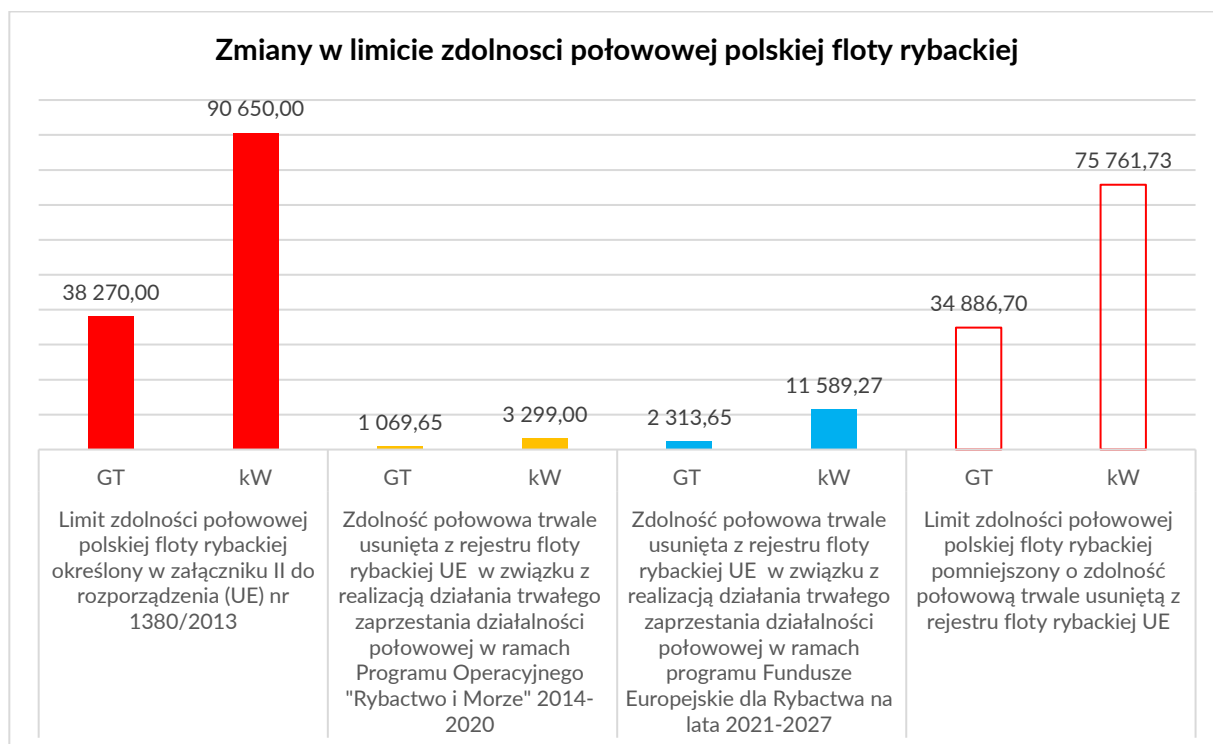
rok	liczba statków	GT	kW
2016	33	865,24	2 643,20
2017	8	166,78	505,00
2018	5	37,63	150,80
łącznie	46	1 069,65	3 299,00

Zdolność połowowa trwale usunięta z rejestru floty rybackiej UE w związku z realizacją działania trwałego zaprzestania działalności połowowej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybacktwo na lata 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury

rok	liczba statków	GT	kW
2024	102	1 449,62	7 304,77
2025	58	864,03	4 284,50
łącznie	160	2 313,65	11 589,27

Limit zdolności połowowej polskiej floty rybackiej pomniejszony o zdolność połowową trwale usuniętą z rejestru floty rybackiej UE

GT	kW
34 886,70	75 761,73

V. SEKCJA C

Zgodność z systemem entry/exit i z limitem zdolności połowowej floty

Polska ściśle przestrzegąca w okresie sprawozdawczym zasad systemu, dotyczącego bilansowania wprowadzanej i wycofywanej z rybołówstwa zdolności połowowej, zgodnie z art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

Zdolność połowowa polskiej floty rybackiej wpisanej do rejestru statków rybackich na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosiła **33 102,74 GT** i **72 085,35 kW**.

Stosownie do art. 22 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, zdolność połowowa polskiej floty rybackiej, określona w rejestrze statków rybackich, w żadnym momencie nie przekraczała limitu zdolności połowowej ustalonego dla Polski w załączniku II do tego rozporządzenia (38 270 GT i 90 650 kW), oraz tego limitu po jego pomniejszeniu o zdolność połowową trwale usuniętą w związku z realizacją działania w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej (34 886,70 GT i 75 761,73 kW).

VI. SEKCJA D

Podsumowanie silnych i słabych punktów systemu zarządzania flotą

Plany polepszenia systemu zarządzania flotą

Informacje na temat poziomu zgodności z instrumentami dotyczącymi polityki flotowej

Polska w pełni realizuje wynikające z prawa unijnego ograniczenia w zdolności połowowej floty dotyczące bilansowania wprowadzanej i wycofywanej z rybołówstwa zdolności połowowej. Określona w rejestrze statków rybackich zdolność połowowa polskiej floty rybackiej w żadnym momencie nie przekraczała limitu zdolności połowowej ustalonego dla Polski w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, oraz tego limitu po jego pomniejszeniu o zdolność połowową trwale usuniętą w związku z realizacją działania w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej.

Istotnym elementem systemu zarządzania polską flotą rybacką jest użytkowany rozbudowany system informatyczny. W skład tego systemu informatycznego wchodzi centralna baza danych zawierająca informacje niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania administracji rybackiej i wykorzystywania ich do kontroli wykonywania rybołówstwa. System uwzględnia zależności między procedurami związanymi z rejestracją statków, wydawaniem licencji i zezwoleń połowowych, rejestrowaniem i rozliczaniem połowów oraz posiada blok statystyczny umożliwiający generowanie szerokiego zestawu raportów. Dodatkowo posiada moduł umożliwiający wprowadzanie do bazy danych raportów elektronicznych wysyłanych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1224/2009³ oraz z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 404/2011⁴. System ten zbudowany został w nowoczesnej technologii informatycznej, zapewniającej między innymi większą funkcjonalność i szybkość działania oraz możliwość dostępu dla wszystkich uprawnionych użytkowników za pomocą sieci Internet. W 2015 r. wprowadzono do dotychczas użytkowanego systemu nowy „moduł naruszeń” umożliwiający ewidencjonowanie w systemie naruszeń

³ rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 847/96, (WE) nr 2371/2002, (WE) nr 811/2004, (WE) nr 768/2005, (WE) nr 2115/2005, (WE) nr 2166/2005, (WE) nr 388/2006, (WE) nr 509/2007, (WE) nr 676/2007, (WE) nr 1098/2007, (WE) nr 1300/2008, (WE) nr 1342/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1627/94 oraz (WE) nr 1966/2006 (Dz. Urz. UE L 343 z 22.12.2009 r., str. 1, z późn. zm.).

⁴ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 404/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1224/2009 ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. Urz. L 112 z 30.4.2011, str.1-153).

dokonywanych przez polskie jednostki rybackie oraz udokumentowanie całego postępowania administracyjnego, jakie przeprowadza się w danej sprawie.

Od 2009 r. rozpoczęło się pełne użytkowanie nowoczesnego satelitarnego systemu monitorowania statków rybackich VMS (vTrack), który w 2023 r. funkcjonował prawidłowo.

Od stycznia 2011 r. wdrożono System Elektronicznej Rejestracji i Elektronicznego Raportowania (ERS-vCatch) umożliwiający elektroniczne raportowanie dokumentów połowowych, wyładunkowych zgodnych z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1224/2009 oraz rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 404/2011. Na wszystkich polskich jednostkach o długości całkowitej większej od 12 m, wykonane zostały prace umożliwiające elektroniczną rejestrację i raportowanie działalności połowowej, deklaracji wyładunkowej/przeładunkowej drogą elektroniczną. W 2023 r. wszystkie połowy prowadzone z tych statków były rejestrowane w drodze wypełniania dzienników elektronicznych.

Wdrożony w 2011 r. automatyczny system uprzednich zgłoszeń bazujący na wiadomościach SMS, w 2023 r. działał prawidłowo. W grudniu 2024 r. system ten został rozbudowany o nowy format dotyczący zgłoszeń zamiaru wyładunku ryb niesortowanych. Dane przesyłane z jednostki rybackiej były automatycznie umieszczane w czasie rzeczywistym w jednej bazie danych, do której możliwy jest dostęp inspektorów poprzez sieć Internet.

Warunkiem efektywnego zarządzania flotą rybacką jest zapewnienie równowagi pomiędzy możliwościami połowowymi, a dostępnymi żywymi zasobami morza. W związku z czym, w najbliższej perspektywie, decydujące będzie dostosowanie wielkości i struktury floty do przysługujących Polsce uprawnień połowowych. Zarządzanie w obu obszarach, oparte jest na przepisach prawa unijnego oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. *o rybołówstwie morskim*.

VII. SEKCJA E

Informacje na temat zmian procedur administracyjnych w stosunku do zarządzania flotą

W zakresie rybołówstwa morskiego w 2025 r. zakończyły się prace legislacyjne nad:

× rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia z dnia 7 lutego 2025 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 168).

Nowelizacja rozporządzenia związana była z ustanowieniem na obszarze wschodnich wód wewnętrznych okresu ochronnego węgorza od dnia 15 września do dnia 30 kwietnia. Dodatkowo w rozporządzeniu w §18a w ust. 1 we wstępie do wprowadzenia konieczne jest dookreślenie wskazujące, że regulacja dotyczy wyłącznie połowów ryb pelagicznych. Celem rozwiązań z §18a jest wykluczenie sytuacji, w której do połowów śledzia wykorzystuje się narzędzia połowowe o rozmiarze oczka sieci 16 mm, która to wielkość jest dopuszczalna wyłącznie w przypadku ukierunkowanych połowów szprota zgodnie z załącznikiem VII rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1241 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie zachowania zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich za pomocą środków technicznych, zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 2019/2006, (WE) nr 1224/2009 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013, (UE) 2016/1139, (UE) 2018/973, (UE) 2019/472 i (UE) 2019/1022 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 894/97, (WE) nr 850/98, (WE) nr 2549/2000, (WE) nr 254/2002, (WE) nr 812/2004 i (WE) nr 2187/2005 (Dz. Urz. L 198 z 25.07.2019, s. 105). Narzędzia połowowe o rozmiarze oczka sieci 16 mm, zamiast wymaganych 32 mm, były w przeszłości wielokrotnie wykorzystywane do połowów śledzia, przy jednoczesnym uzasadnieniu, że śledź stanowił jedynie przyłów w połowach szprota, co w związku ze składem gatunkowym połowu, którym zdecydowaną większość stanowił śledź, nie mogło być uznane za

przyłów. Przepis nie dotyczy tym samym przyłówów gatunków dennych organizmów morskich, co poprzez zmianę ww. wstępu do wprowadzenia, zostało odpowiednio wyjaśnione;

* rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2025 r. w sprawie określenia współczynników przeliczeniowych na rok 2026 do przeliczania ilości organizmów morskich danych gatunków podlegających wymianie w ramach wymiany indywidualnych kwot połowowych między armatorami statków rybackich oraz szczegółowych warunków wymiany tych kwot (Dz.U. z 2025 r. poz. 1825).

Powyższe rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia zawartego w art. 53a ust. 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. z 2025 r. poz. 590), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rybołówstwa określi, w drodze rozporządzenia, na dany rok kalendarzowy, współczynniki przeliczeniowe do przeliczania ilości organizmów morskich danych gatunków podlegających wymianie w ramach wymiany indywidualnych kwot połowowych pomiędzy armatorami statków rybackich oraz szczegółowe warunki wymiany tych kwot połowowych, mając na względzie wysokość ogólnych kwot połowowych oraz wartość rynkową poszczególnych gatunków organizmów morskich. Przyjmując współczynniki przeliczeniowe określone w niniejszym rozporządzeniu wzięto pod uwagę przepisy rozporządzenia Rady (UE) 2025/2454 z dnia 1 grudnia 2025 r. w sprawie ustalenia uprawnień do połowów w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim na 2026 rok oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2025/202 w odniesieniu do niektórych uprawnień do połowów w innych wodach (Dz. Urz. UE L z 2.12.2025), w których zostały określone ogólne kwoty połowowe poszczególnych gatunków organizmów morskich podlegających limitowaniu. Określając współczynniki wzięto również pod uwagę sugestie środowiska rybackiego oraz aktualną wartość rynkową poszczególnych gatunków organizmów morskich;

* rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 listopada 2025 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 1561).

Zmiana rozporządzenia miała na celu wprowadzenie do krajowego porządku prawnego dodatkowych kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim, w szczególności związanych z nowelizacją rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1556, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie rybołówstwa komercyjnego” oraz zmianę wysokości niektórych kar pieniężnych poprzez dostosowanie ich wysokości do obecnych realiów gospodarczych. Zaproponowane zmiany wysokości kar pieniężnych wynikały ze zmian inflacyjnych cen produktów rybołówstwa, które dokonały się na przestrzeni ostatnich lat, konieczności dostosowania poziomu kar do skali popełnionych naruszeń, jak również z dotychczasowej praktyki w stosowaniu przepisów dotyczących kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim.

Do rozporządzenia w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim zostały wprowadzone rodzaje naruszeń związane z wykonywaniem rybołówstwa komercyjnego oraz kary pieniężne za te naruszenia. Nowe przepisy dotyczące wykonywania rybołówstwa komercyjnego polegały na ustanowieniu dodatkowych warunków wykonywania rybołówstwa morskiego, zapewniających dokładne i prawidłowe rejestrowanie oraz raportowanie danych związanych z wagą i składem gatunkowym ryb wyładowywanych w polskich portach. Kary pieniężne wprowadzono za następujące nowe rodzaje naruszeń:

- 1) dokonanie wyładunku ryb niesortowanych poza portami wyznaczonymi do dokonania takiego wyładunku,
- 2) dokonanie wyładunku ryb pelagicznych w ilości przekraczającej dozwoloną ilość określoną w § 23

ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1556, z późn.zm.) poza portami wyznaczonymi do dokonania takiego wyładunku,

3) niezgłoszenie zamiaru wyładunku ryb niesortowanych w terminie, o którym mowa w § 23 ust. 3 ww. rozporządzenia w sprawie rybołówstwa komercyjnego lub bez co najmniej jednej informacji, o których mowa w tym przepisie lub w ogóle niezgłoszenie zamiaru takiego wyładunku,

4) zaniechanie, wbrew obowiązkowi, o którym mowa w § 18a rozporządzenia w sprawie rybołówstwa komercyjnego, zmiany łowiska lub zaprzestania połowów,

5) niedopełnienie obowiązku posiadania na pokładzie statku rybackiego w trakcie danego rejsu połowowego tylko jednego rodzaju narzędzi połowowych w przypadku prowadzenia połowów przy użyciu narzędzi połowowych ciągnionych lub włóczonych,

6) przekroczenie dopuszczalnego marginesu tolerancji, o którym mowa w art. 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia nr 1224/2009.

Ustanowienie sankcji za nieprzestrzeganie tych przepisów było niezbędne do realizacji celów, dla których te rozwiązania zostały wprowadzone.

Oszacowanie i dyskusja na temat wskaźników równowagi

Na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy w Gdyni (MIR-PIB) dokonał obliczeń poniższych wskaźników równowagi w odniesieniu do każdego segmentu polskiej floty bałtyckiej, wykonał ocenę równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi, a uprawnieniami do połowów, w odniesieniu do każdego segmentu polskiej floty rybackiej na przestrzeni trzech kolejnych lat, oraz sporządził plan działania dla segmentów floty, w stosunku do których stwierdzona została strukturalna nadwyżka zdolności;

1. Wskaźniki biologiczne za okres 2023–2025:

- wskaźnik zrównoważonego odłowu (*sustainable harvest indicator*),
- wskaźnik zagrożonych stad (*stocks at risk indicator*).

2. Wskaźniki ekonomiczne za okres 2022–2024:

- wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) a druga w kolejności najlepsza opcja wariantowa (*return of Investment (ROI) vs. next best alternative*),
- wskaźnik stosunku dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności (CR/BER) (*ratio between current revenue (CR) and break-even revenue (BER)*).

3. Wskaźniki techniczne za okres 2023–2025:

- wskaźnik wykorzystania statku (*the vessel utilisation indicator*),
- wskaźnik nieaktywnej floty (*the inactive fleet indicator*).

Analizę wskaźników przeprowadzono dla następujących segmentów polskiej floty bałtyckiej⁵:

- VL0008PG - Statki o długości całkowitej do 8 metrów, połowiące netami i innymi narzędziami biernymi (do 2021 r. występował zakres długości do 10 m),
- VL0812PG - Statki o długości całkowitej od 8 do 12 metrów, połowiące netami i innymi narzędziami biernymi (do 2021 r. występował zakres długości od 8 do 10 metrów),
- VL1218DFN - Statki o długości całkowitej od 12 do 18 metrów, połowiące netami,
- VL1218TM - Trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 12 do 18 metrów (segment wyszczególniony w 2020 r.),
- VL1218DTS - Trawlery połowiące włokami dennymi o długości całkowitej od 12 do 18 metrów,
- VL1824TM - Trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 18 do 24 metrów,
- VL2440TM - Trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 24 do 40 metrów.

Źródła danych dotyczące wskaźników biologicznych nie uległy zmianie w stosunku do założeń na jakich opierały się raporty przygotowane we wcześniejszych latach. Dane pochodzą z dokumentów doradczych ICES dla stad bałtyckich z 2026 roku i danych połowowych za lata 2023-2025.

Wykorzystane w opracowaniu dane ekonomiczne za lata 2022-2024 są gromadzone i zatwierdzane w ramach programu DCF UE (*Data Collection Framework*). W raporcie wykorzystano dane odnośnie do połowów i wyładunków ryb, pobrane z systemu ERS Centrum Monitorowania Rybołówstwa (CMR) w dniu 13 lutego 2025 r. wykorzystane do przygotowania odpowiedzi na *data call* Komisji Europejskiej, zgodnie z rozporządzeniem 2017/1004 niezbędne do opracowania „*Annual Economic Report 2025*” flot UE.

⁵ Segmentacja floty zgodna z Decyzją delegowaną Komisji (UE) 2021/1167 z dnia 27 kwietnia 2021 r. ustanawiająca wieloletni program Unii dotyczący gromadzenia danych biologicznych, środowiskowych, technicznych i społeczno-ekonomicznych oraz zarządzania nimi w sektorze rybołówstwa i akwakultury od 2022 r. (Tabela 8).

W analizie, z uwagi na tajemnicę statystyczną, pominięto jednostki dalekomorskie. Z uwagi na ich małą liczebność (2 statki) oraz bardzo odmienne od jednostek bałtyckich parametry techniczne i skład gatunkowy połowów nie byłoby uzasadnione łączenie (clustering) ich z jakimkolwiek segmentem floty bałtyckiej.

Analiza i ocena równowagi pomiędzy zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów w segmentach floty rybackiej

Wskaźniki biologiczne tj. wskaźnik zrównoważonego odłowu (sustainable harvest indicator), wskaźnik zagrożonych stad (stocks-at-risk-indicator) oraz wskaźniki techniczne, tj. wskaźnik floty nieaktywnej (the inactive fleet indicator) i wskaźnik wykorzystania statku (the vessel utilisation indicator) zostały przygotowane dla lat 2023-2025. Cykl zbierania danych ekonomicznych jest determinowany terminami przekazywania do MIR-PIB formularzy RRW-19 (sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego w roku) powoduje, że obliczenie wskaźników ekonomicznych możliwe było za lata 2022-2024.

Zbiorcze zestawienie zawierające wartości poszczególnych parametrów istotnych dla analizy zrównoważenia działalności floty przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników osiągniętych przez poszczególne segmenty polskiej floty rybackiej w kolejnych 3 latach (odpowiednio 2022-2024 lub 2023-2025).

Segment	Liczba statków rybackich	Wskaźnik zrównoważonego odłowu (SHI)		Wskaźnik zagrożonych stad (SAR)		CR/BER		ROI		Wskaźnik wykorzystania statku	
										kWdni	GTdni
VL0008PG	295 w 2025	0.47 w 2025	0 w 2025	-2.40 w 2024	-8.21% w 2024	44% w 2025	45% w 2025				
	321 w 2024	0.38 w 2024	0 w 2024	-1.39 w 2023	-7.91% w 2023	35% w 2024	36% w 2024				
	328 w 2023	0.75 w 2023	0 w 2023	-1.75 w 2022	-11.94% w 2022	28% w 2023	29% w 2023				
VL0812PG	245 w 2025	0.35 w 2025	3 w 2025	-3.90 w 2024	-11.23% w 2024	38% w 2025	36% w 2025				
	270 w 2024	0.39 w 2024	2 w 2024	-2.37 w 2023	-11.01% w 2023	37% w 2024	34% w 2024				
	308 w 2023	0.68 w 2023	1 w 2023	-1.91 w 2022	-11.69% w 2022	27% w 2023	25% w 2023				
VL1218DFN	11 w 2025	0.78 w 2025	0 w 2025	-2.14 w 2024	-4.59% w 2024	55% w 2025	49% w 2025				
	14 w 2024	0.29 w 2024	0 w 2024	-9.05 w 2023	-13.72% w 2023	38% w 2024	29% w 2024				
	26 w 2023	1.01 w 2023	0 w 2023	-2.50 w 2022	-9.30% w 2022	42% w 2023	38% w 2023				
VL1218DTS	11 w 2025	0.65 w 2025	2 w 2025	3.15 w 2024	3.08% w 2024	35% w 2025	32% w 2025				
	22 w 2024	0.82 w 2024	2 w 2024	1.43 w 2023	1.21% w 2023	44% w 2024	39% w 2024				
	27 w 2023	0.87 w 2023	2 w 2023	-0.13 w 2022	-6.14% w 2022	43% w 2023	40% w 2023				
VL1218TM	10 w 2025	0.62 w 2025	1 w 2025	1.50 w 2024	3.60% w 2024	51% w 2025	47% w 2025				
	11 w 2024	0.86 w 2024	1 w 2024	1.89 w 2023	3.34% w 2023	46% w 2024	45% w 2024				
	14 w 2023	0.92 w 2023	1 w 2023	1.86 w 2022	5.72% w 2022	62% w 2023	56% w 2023				
VL1824TM	32 w 2025	0.82 w 2025	1 w 2025	3.11 w 2024	9.63% w 2024	44% w 2025	45% w 2025				
	42 w 2024	1.06 w 2024	0 w 2024	5.92 w 2023	14.95% w 2023	36% w 2024	36% w 2024				
	41 w 2023	1.00 w 2023	1 w 2023	2.22 w 2022	7.83% w 2022	44% w 2023	45% w 2023				
VL2440TM	39 w 2025	0.75 w 2025	2 w 2025	2.47 w 2024	15.95% w 2024	61% w 2025	62% w 2025				
	41 w 2024	0.99 w 2024	1 w 2024	3.18 w 2023	20.43% w 2023	54% w 2024	56% w 2024				
	42 w 2023	0.98 w 2023	1 w 2023	2.28 w 2022	9.24% w 2022	59% w 2023	60% w 2023				

	wskaźnik niedostępny
	zrównoważenie
	niezrównoważenie

Uwaga: wskaźniki biologiczne za lata 2023-2025 zostały zaktualizowane w stosunku do danych z poprzedniego raportu. SHI - wskaźnik w danym roku i segmencie zaznaczony szarym tłem można uznać za niedostępny, gdyż wartość wyładunków segmentu w tym okresie była oparta w mniej niż w 40% na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy. SAR - mimo, że nie został spełniony warunek 1, tj. połowy zagrożonych stad w żadnym z segmentów floty nie wynoszą więcej niż 10% ogólnych połowów segmentu (przy tym warunku wskaźnik przybiera wartość „0”), w tabeli pozostawiono, informacyjnie, liczbę zagrożonych stad, które występowały w połowach poszczególnych segmentów, ze względu na spełnienie warunku 2 liczby zagrożonych stad (połowy segmentu wynoszą więcej niż 10% polskich połowów zagrożonego stada).

Szczegółowe definicje poszczególnych wskaźników są przedstawione w następujących rozdziałach, poniżej dla wygody czytelnika przedstawiono ich podstawową interpretację.

- wskaźniki biologiczne

- **wskaźnik SHI** (zrównoważonego odłowu) wskazuje w jakim stopniu dany segment opiera się w połowach na stadach „przełowionych” (w sensie połowów wyższych niż wynikające z zasady MSY). Wartość wskaźnika powyżej 1 wskazuje na „przełowienie” i oznacza negatywną sytuację, czym wskaźnik większy od 1, tym wyższe niezrównoważenie połowów. Najlepiej jak wskaźnik wynosi ok. 1. Zgodnie z metodologią, gdy mniej niż 40% wartości połowów pochodzi ze stad, dla których dostępne są dane do określenia ewentualnego „przełowienia”, to wskaźnik uznaje się za niedostępny (choć możliwy do obliczenia).
- **wskaźnik SAR** (zagrożonych stad) wskazuje w ilu stadach poławianych przez segment biomasa jest znacznie zredukowana (zwykle poniżej wartości progowej, niezbędnej do powodzenia rozrodu, stada te są określane jako zagrożone); pod uwagę bierze się stada zagrożone eksploatowane przez segment, jeśli ich połowy stanowią ponad 10% połowów segmentu lub segment odławia ponad 10% połowów stada. Wartość wskaźnika np. 2 oznacza, że segment odławia dwa takie zagrożone stada (z uwzględnieniem warunku w ponad 10%), a wskaźnik 0 oznacza, że segment nie odławia żadnego zagrożonego stada (z uwzględnieniem warunku w ponad 10%).

- wskaźniki ekonomiczne

- **ROI** - wskaźnik zwrotu ocenia efektywność zaangażowanego w działalności gospodarczej majątku (kapitału). Jeśli wartość wskaźnika jest wyższa od „0” oznacza to, że majątek generuje dochody. W tej sytuacji interpretacja wskaźnika zależy od kosztu alternatywnego kapitału, stopy procentowej (w 2023 r. ok. 3,5%). Wartość wskaźnika powyżej zera, lecz poniżej stopy procentowej informuje, że istnieją korzystniejsze alternatywy zainwestowania kapitału. Wartość ROI niższa od zera informuje, że działalność jest deficytowa.
- **CR/BER** - odnosi się do proggu rentowności, który informuje o sytuacji, w której przychody zostają zrównane z kosztami stałymi i zmiennymi segmentu. Wartość stosunku dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności mniejsza niż jeden, świadczy o nieefektywności gospodarczej w perspektywie krótkoterminowej, co może świadczyć o istnieniu braku równowagi.

- wskaźniki techniczne

- **wskaźnik wykorzystania statku** - stosunek nakładu w danym segmencie floty do zaobserwowanego maksymalnego nakładu faktycznie wykorzystanego w segmencie (wyrażony w kilowatodniach lub GT-dniach). Wartości poniżej 70% można uznać za wykazujące znaczne niepełne wykorzystanie, co może wskazywać na nadmiar zdolności technicznych.
- **wskaźnik floty nieaktywnej** – stosunek liczby jednostek, GT i kW nieaktywnych statków do liczby, GT i kW floty ogółem. W normalnych warunkach przyjmuje się, że w segmencie floty powinno być najwyżej 10% statków nieaktywnych.

W przypadku wskaźników technicznych sytuacja, w której ponad 20 % segmentu floty jest cyklicznie nieaktywne lub w której średni poziom działalności statków w segmencie floty wynosi ustawicznie mniej niż 70 % potencjalnej wykonalnej działalności porównywalnych statków, może świadczyć o nieefektywności technicznej, która może wskazywać na istnienie braku równowagi.

Syntetyczna ocena zrównoważenia poszczególnych segmentów floty rybackiej na Bałtyku

1. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL0008PG (statki o długości całkowitej do 8 m, połowiące netami i innymi narzędziami biernymi):

Wyniki uzyskane przez segment VL0008PG w 2024 r. potwierdzają, że pozostaje on niezrównoważony ekonomicznie w długim okresie. Niezrównoważenie ma charakter strukturalny, na co wskazują utrzymujące się ujemne wartości wskaźników ekonomicznych (ROI oraz CR/BER). Pomimo relatywnie stabilnego poziomu połowów oraz spadku liczby statków, segment nie wykazuje poprawy efektywności, co wskazuje na niską produktywność jednostek. Wskaźniki techniczne w latach 2022–2025 pozostawały poniżej wartości referencyjnej (70%), mimo poprawy w 2025 r., co wskazuje na utrzymujący się nadmiar zdolności technicznych. Niski udział statków nieaktywnych przy jednocześnie niskim poziomie wykorzystania potencjału potwierdza niską efektywność operacyjną segmentu.

Wskaźnik SHI segmentu w latach 2023-2025 był znacznie mniejszy od 1 i średnio wynosił 0,53. W latach 2023-2025 połowy segmentu opierały się na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy jedynie w zakresie 4% - 13%, zatem zgodnie z wytycznymi Komisji wskaźnik można uznać za niedostępny. Wskaźnik SAR segmentu w każdym z lat 2023-2025 wynosił 0. Podsumowując, wartości wskaźników SHI - jeśli uznać je za dostępne - wskazują na zrównoważenie segmentu pod względem biologicznym.

Oceniając segment całościowo, wskaźniki ekonomiczne i techniczne wskazują na jego trwałe niezrównoważenie, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważenia biologicznego.

2. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL0812PG (statki o długości całkowitej od 8 do 12 m, połowiące netami i innymi narzędziami biernymi):

Segment VL0812PG w 2024 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, pozostaje niezrównoważony ekonomicznie. Utrzymujące się ujemne wartości wskaźników ekonomicznych (ROI oraz CR/BER) wskazują na strukturalną nadwyżkę zdolności połowowej. Wskaźniki techniczne w latach 2022–2025 pozostawały poniżej wartości referencyjnej (70%), mimo niewielkiej poprawy w 2025 r., co potwierdza nadmiar zdolności technicznych. Spadek połowów oraz ograniczona zdolność wykorzystania rosnących kwot połowowych śledzi wskazują na utrzymujące się bariery strukturalne i niską efektywność segmentu.

Wskaźnik SHI w okresie 2023-2025 zmalał z 0,68 do 0,35 (średnia=0,47), wskazując na zrównoważenie segmentu. Jednakże w latach 2023-2025 segment opierał się na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy jedynie w 15%-18%, zatem można go uznać za niedostępny. Z kolei wskaźnik SAR w latach 2023-2025 zmieniał się w granicach 1-3.

Oceniając segment całościowo, wskaźniki ekonomiczne i techniczne wskazują na jego trwałe niezrównoważenie, przy jednoczesnym zachowaniu względnego zrównoważenia biologicznego.

3. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1218DFN (statki o długości całkowitej od 12 do 18 m, połowiące netami):

Segment VL1218DFN w 2024 r. pozostaje niezrównoważony ekonomicznie. Ujemne wartości wskaźników CR/BER oraz ROI (pomimo poprawy względem 2023 r.) wskazują na trwałą niezdolność do pokrycia kosztów działalności. Wskaźniki techniczne w latach 2022–2025 pozostawały poniżej wartości referencyjnej (70%), choć w 2025 r. odnotowano wyraźną poprawę. Jednocześnie wysoki udział statków nieaktywnych oraz niskie poziomy połowów wskazują na utrzymujący się strukturalny nadmiar zdolności połowowej i ograniczone możliwości adaptacyjne segmentu.

Wskaźnik SHI w okresie 2023-2025 zmieniał się w granicach 0,29-1,01 przy średniej wartości równej 0,69, co wskazuje na zrównoważenie segmentu. Przy tym - zgodnie z wytycznymi - uznaje

się go za niedostępny w 2024 r. z powodu mniejszej niż 40% wartości połowów ze stad z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy. Wskaźnik SAR w okresie 2023-2025 wyniósł 0.

Oceniając segment całościowo, wskaźniki ekonomiczne i techniczne wskazują na jego trwałe nie zrównoważenie, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważenia biologicznego.

4. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1218DTS (trawlerzy połowiącyce włokami dennymi o długości całkowitej od 12 do 18 m):

Segment VL1218DTS w 2024 r. pozostaje ekonomicznie niestabilny, choć nastąpiła wyraźna poprawa wskaźników (CR/BER oraz ROI) do poziomu zbliżonego lub przekraczającego wartość referencyjną. Pomimo tej poprawy, poziom połowów oraz liczba statków uległy ograniczeniu, co wskazuje na trwający proces restrukturyzacji segmentu. Wskaźniki techniczne w latach 2022–2025 pozostają poniżej wartości referencyjnej (70%), a ich pogorszenie w 2025 r. potwierdza utrzymujący się nadmiar zdolności technicznych. Spodziewana jest samolikwidacja segmentu.

Wskaźnik zrównoważonego odłowu zmniejszył się z 0,87 w 2023 r. do 0,65 w 2025 r. Średnia wartość SHI wynosiła 0,78, wskazując na zrównoważenie segmentu. Jednocześnie wartość wskaźnika SAR dla segmentu VL1218DTS wynosiła 2 w każdym z lat 2023-2025, jednakże połowy zagrożonych stad były niewielkie (przyłowy obu stad dorszy).

W analizowanych latach w ocenie opartej na większości wskaźników segment pozostawał nie zrównoważony ekonomicznie i technicznie, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważenia biologicznego.

5. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1218TM (trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 12 do 18 m):

Segment VL1218TM w 2024 r. pozostaje relatywnie stabilny ekonomicznie – ROI wyniósł 3,60% (wobec 3,34% w 2023 r.), a CR/BER 1,50 (wobec 1,89 w 2023 r.), pozostając powyżej poziomu referencyjnego, choć przy spadku efektywności operacyjnej. W 2025 r. odnotowano zmianę struktury połowów – wzrost udziału połowów śledzi przy jednoczesnym spadku połowów szprotów – co wskazuje na dostosowanie do zmian w TAC. Wskaźniki techniczne pozostają jednak poniżej wartości referencyjnej (kWdni: 46% w 2024 r. i 51% w 2025 r.), co wskazuje na niepełne wykorzystanie potencjału jednostek.

Wskaźnik SHI w latach 2023-2025 malał z 0,92 do 0,62 (średnia równa 0,80), wskazując na zrównoważenie segmentu. Z kolei wskaźnik SAR w każdym z powyższych lat wyniósł 1. Segment jest zrównoważony biologicznie.

Segment można uznać za zrównoważony ekonomicznie lub bliski zrównoważenia (wskaźnik ROI) oraz zrównoważony biologicznie, przy jednoczesnym utrzymującym się nadmiarze zdolności technicznych oraz spadku efektywności operacyjnej w ostatnim okresie.

6. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1824TM (trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 18 do 24 m):

Segment VL1824TM w 2024 r. pozostaje zrównoważony ekonomicznie i biologicznie. Wskaźniki ekonomiczne utrzymują się na wysokim poziomie (ROI 9,63%, CR/BER 3,11), mimo spadku względem bardzo dobrego 2023 r. Jednocześnie poziom połowów uległ ograniczeniu, a liczba statków zmniejszyła się (z 42 do 32), co wskazuje na dostosowanie zdolności połowowej. Wskaźniki techniczne pozostają jednak poniżej wartości referencyjnej (kWdni: 36% w 2024 r., 44% w 2025 r.), a wysoki udział statków nieaktywnych (25% w 2025 r.) potwierdza istnienie nadmiaru zdolności technicznych w segmencie.

W segmencie VL1824TM w analizowanym okresie wskaźnik SHI zmieniał się w zakresie 0,82 - 1,06 (wartość średnia równa 0,96), a wskaźnik zagrożonych stad wyniósł 0 lub 1. Połowy zagrożonego

stada były nieznaczne. Segment można uznać za zrównoważony biologicznie.

Oceniając segment całościowo, wskaźniki ekonomiczne i biologiczne wskazują na jego zrównoważenie, natomiast wskaźniki techniczne oraz rosnący udział statków nieaktywnych potwierdzają istnienie nadmiaru technicznych zdolności połowowych.

7. Sytuacja segmentu VL2440TM (trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 24 do 40 m):

Segment VL2440TM pozostaje zrównoważony ekonomicznie i biologicznie. Wskaźniki ekonomiczne utrzymują się na wysokim poziomie (ROI 15,95% w 2024 r.; CR/BER 2,47), mimo spadku względem bardzo dobrego 2023 r. (ROI 20,43%, CR/BER 3,18). Wskaźniki techniczne pozostają poniżej poziomu referencyjnego, choć odnotowano poprawę (kWdni: 54% w 2024 r. i 61% w 2025 r.), przy jednoczesnym wzroście udziału statków nieaktywnych (do 11% w 2025 r.), co wskazuje na umiarkowany nadmiar zdolności połowowej.

W analizowanych latach wskaźnik SHI dla segmentu VL2440TM zmalał z 0,98 do 0,75 (średnia dla okresu równa 0,91), a wskaźnik zagrożonych stad wynosił 1 lub 2 (niewielkie połowy). Segment można uznać za biologicznie zrównoważony.

Mając na uwadze wskaźniki ekonomiczne i biologiczne segment należy uznać za zrównoważony, przy jednoczesnym występowaniu niewielkiego niezrównoważenia technicznego.

Połowy w podziale na segmenty floty

Połowy bałtyckie od 2018 roku wykazują tendencję spadkową. W 2025 roku wielkość połowów wyniosła 71,4 tys. ton, co oznacza spadek o 5,4% w porównaniu z rokiem 2024 (75,5 tys. ton). Tym samym utrzymany został trend spadkowy, a poziom połowów pozostaje jednym z najniższych w ujęciu wieloletnim. Główną przyczyną tego trendu pozostaje krytyczna kondycja dorsza, w związku z czym od 2019 roku połowy tej ryby na Morzu Bałtyckim ograniczono wyłącznie do niewielkiej kwoty przeznaczonej na przyłów. Kluczowe znaczenie dla sytuacji sektora mają zmiany w całkowitych dopuszczalnych połowach (TAC). W 2025 roku kwota połowowa szprotów została zmniejszona o ok. 25% (z 57,9 tys. ton do 43,2 tys. ton), natomiast TAC śledzi wzrósł o ok. 78% (z 14,3 tys. ton do 25,5 tys. ton). Jednocześnie utrzymano ograniczenia dla dorsza (-35%), a wielkości TAC dla łososia (-17%) i storni pozostały względnie stabilne (+0,2%). Pomimo istotnego wzrostu dostępnych kwot połowowych dla śledzi, nie przełożyło się to na wzrost ogólnego poziomu połowów. Spadek połowów szprotów – kluczowego gatunku dla floty pelagicznej – oraz utrzymujące się ograniczenia w innych segmentach zdominowały pozytywny efekt wzrostu TAC dla śledzi. Zmiany te znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w wynikach poszczególnych segmentów floty, w szczególności jednostek pelagicznych, które dostosowują swoją aktywność do dostępnych kwot połowowych. Wartość połowów w 2025 roku wyniosła 37,9 mln euro, co oznacza spadek o 4% względem roku poprzedniego.

Segment **VL0008PG** odłowił w 2025 r. 3,0 tys. ton ryb, co oznacza wzrost o ok. 2% względem 2024 r. Zmiany w strukturze połowów mają charakter głównie lokalny i nie są bezpośrednio powiązane z TAC dla głównych gatunków pelagicznych. Widoczny jest istotny wzrost połowów okonia, przy jednoczesnym spadku połowów leszcza oraz śledzia. Wartość połowów wyniosła 5 mln euro, co oznacza zmianę o 25% względem 2024 r.

Segment **VL0812PG** odłowił w 2025 r. 2,8 tys. ton ryb, co oznacza spadek o ok. 23% w porównaniu z rokiem 2024. Spadek ten wynikał głównie z niższych połowów storni oraz śledzi, mimo wzrostu dostępnej kwoty połowowej dla tego drugiego gatunku. Może to wskazywać na ograniczenia techniczne lub ekonomiczne w wykorzystaniu zwiększonego TAC. Połowy storni segmentu VL0812PG spadły w 2025 r. o 48%, co wiązać można głównie z pogarszającą się kondycją osobniczą tych ryb powodującą spadek ich wymiarów poniżej oczekiwań rynkowych. Z drugiej strony na rynku

Europejskim od kilku lat rośnie konkurencja dla storni bałtyckiej ze strony importowanej z USA limandy żółtopłetwej. Wartość połowów segmentu wyniosła w 2025 r. 3,3 mln euro, co oznacza zmianę o -27% względem roku poprzedniego.

Statki należące do segmentu **VL1218DFN** złowiły w 2025 r. 406,0 ton ryb, co oznacza znaczący wzrost względem bardzo niskiego poziomu z 2024 r. Z uwagi na niewielką liczbę statków należących do tego segmentu na względne zmiany wyników segmentu wpływ mają wyniki pojedynczych jednostek, pojawiających się lub znikających w danym roku. Liczba statków w segmencie spadła w 2025 r. do 11 (w 2024 r. 14), co potwierdza, że utrzymujące się ograniczenia strukturalne oraz trudności adaptacyjne, wynikające z wprowadzonych ograniczeń w połowach dorszy mogą ostatecznie spowodować likwidację segmentu.

Segment **VL1218DTS** odłowił w 2025 r. 1,9 tys. ton ryb, co oznacza spadek o ok. 53% względem 2024 r. Spadek ten dotyczył wszystkich głównych gatunków, w tym szprotów, których TAC został istotnie ograniczony. Pomimo zwiększenia TAC śledzi, segment nie zdołał zrekompensować strat wynikających z niższych połowów pozostałych gatunków. Liczba statków należących do segmentu spadła w 2025 r. do 11 (z 22 w 2024 r.), co było głównie wynikiem wycofania statków w ramach złomowania.

Segment **VL1218TM** odłowił w 2025 r. 2,9 tys. ton ryb, co oznacza spadek o ok. 6% względem 2024 r. Jednocześnie segment wyraźnie zwiększył połowy śledzi (+72%), korzystając z istotnego wzrostu TAC dla tego gatunku. Spadek połowów szprotów (-44%) odzwierciedla ograniczenie dostępnych kwot połowowych. Zmiany te potwierdzają rosnącą rolę tego segmentu jako elastycznie dostosowującego się do warunków regulacyjnych.

Segment **VL1824TM** złowił w 2025 r. 15,3 tys. ton ryb (-15%). Spadek ten wynikał głównie z ograniczenia połowów szprotów, przy jednoczesnym znaczącym wzroście połowów śledzi (+62%), zgodnym ze wzrostem TAC dla tego gatunku. Połowy storni uległy dalszemu ograniczeniu (-72%). Liczba statków należących do segmentu spadła w 2025 r. do 32 z 42 w 2024 r. co było wynikiem programu złomowania.

Statki należące do segmentu **VL2440TM** odłowiły w 2025 r. 45,1 tys. ton ryb (+3%). Segment ten w największym stopniu wykorzystał zwiększony TAC śledzi, zwiększając połowy tego gatunku aż o ok. 90%, co pozwoliło zrekompensować spadek połowów szprotów wynikający z ograniczenia ich kwot połowowych. Połowy storni oraz pozostałych gatunków uległy dalszemu zmniejszeniu. Liczba statków wyniosła 39 (w 2024 r. 41). Wartość połowów wyniosła 20,8 mln euro, co oznacza zmianę o -4% względem roku poprzedniego.

Tabela 2. Wyładunki najważniejszych gatunków ryb w podziale na segmenty w latach 2022-2025 (w tonach).

Segment	Gatunki	2023	2024	2025	2025/2024
VL0008PG	Leszcz	1 137,2	1 052,1	954,2	-9%
	Okoń	201,7	178,0	823,2	362%
	Śledź	514,7	818,2	437,0	-47%
	inne	1 154,8	855,9	751,8	-12%
VL0008PG Suma		3 008,4	2 904,2	2 966,2	2%
VL0812PG	Leszcz	553,8	554,3	640,0	15%
	Śledź	932,9	1 292,0	869,2	-33%
	Stornia	878,6	914,2	473,0	-48%
	inne	952,7	926,9	863,4	-7%
VL0812PG Suma		3 318,0	3 687,5	2 845,6	-23%
VL1218DFN	Szprot	257,4	0,0	262,2	-
	Śledź	50,6	0,2	130,5	-
	Stornia	11,3	18,2	7,3	-60%
	inne	17,4	23,3	5,8	-75%
VL1218DFN Suma		336,7	41,7	405,8	-

Segment	Gatunki	2023	2024	2025	2025/2024
VL1218DTS	Szprot	1 681,2	1 313,0	463,0	-65%
	Śledź	536,8	717,9	412,4	-43%
	Stornia	2 334,9	1 937,0	992,7	-49%
	inne	490,5	192,0	67,6	-65%
VL1218DTS Suma		5 043,5	4 159,9	1 935,5	-53%
VL1218TM	Szprot	2 110,8	1 784,9	991,8	-44%
	Śledź	1 212,5	850,4	1 466,5	72%
	Stornia	1 092,3	368,8	423,1	15%
	inne	953,4	71,6	20,0	-72%
VL1218TM Suma		5 369,0	3 075,7	2 901,3	-6%
VL1824TM	Szprot	16 232,9	15 127,0	11 133,9	-26%
	Śledź	4 276,0	2 486,6	4 025,0	62%
	Stornia	962,1	223,1	62,2	-72%
	inne	1 158,4	58,1	51,7	-11%
VL1824TM Suma		22 629,4	17 894,7	15 272,8	-15%
VL2440TM	Szprot	39 895,5	34 517,6	28 175,5	-18%
	Śledź	12 945,4	8 845,3	16 785,6	90%
	Stornia	1 275,4	276,4	104,3	-62%
	inne	1 564,4	65,6	17,4	-73%
VL2440TM Suma		55 680,7	43 704,9	45 082,8	3%
Suma końcowa		95 385,8	75 468,5	71 410,2	-5%

Wskaźniki biologiczne za okres 2022 - 2025

1. Wskaźnik zrównoważonego odłowu

Wskaźnik zrównoważonego odłowu (Sustainable Harvest Indicator, SHI) odzwierciedla w jakim stopniu dany segment floty opiera się na połowach „przełowionych” stad, przełowionych w sensie eksploatacji ze śmiertelnością połowową (F), przekraczającą wartość referencyjną. Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej jako referencyjną śmiertelność połowową przyjęto śmiertelność F_{msy} (tj. śmiertelność prowadzącą do maksymalnych zrównoważonych połowów, MSY, w skali wielolecia) lub górny zakres tej śmiertelności (tzw. $F_{msy-upper}$), jeżeli został wyznaczony. W celu uproszczenia notacji w dalszej części opracowania śmiertelność referencyjną będziemy oznaczać F_{msy} niezależnie od tego czy odwołujemy się do F_{msy} czy do $F_{msy-upper}$.

Wskaźnik zrównoważonego odłowu danego segmentu floty obliczany jest na podstawie wszystkich stad eksploatowanych przez dany segment, dla których istnieją dane, pozwalające wyznaczyć stosunki F/F_{msy} . Wskaźnik zrównoważonego odłowu jest średnią proporcji F/F_{msy} dla poszczególnych stad eksploatowanych przez dany segment, ważoną przez wartość wyładunków tych stad (V_i) uzyskanych przez dany segment. Można wyrazić to wzorem

$$SHI = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} V_i \frac{F_i}{F_{msy_i}}}{\sum_{i=1}^{i=n} V_i},$$

gdzie i oznacza kolejne rozważane stado, a n jest liczbą uwzględnionych stad.

Im niższa wartość wskaźnika tym w mniejszym stopniu dany segment floty opiera się na połowie „przełowionych” stad. Optymalna jest sytuacja, gdy wszystkie F_i/F_{msy_i} są bliskie 1, wtedy wartość wskaźnika SHI też jest bliska 1, a stada są eksploatowane w sposób zbliżony do zasady MSY. Zgodnie z wytycznymi Komisji wskaźnik jest uważany za niedostępny, gdy więcej niż 60% wartości wyładunków segmentu stanowią wyładunki stad, dla których śmiertelność połowowa lub F_{msy} nie zostały wyznaczone.

Wartości wskaźnika SHI wyznaczono uwzględniając stada, dla których można obecnie obliczyć stosunek F/F_{msy} na podstawie ocen i analiz ICES. Są to stada:

- a) śledzia zachodniego Bałtyku (podobszary 20-24),
- b) śledzia centralnego Bałtyku (podobszary 25-29 i 32),
- c) szprota całego Bałtyku (podobszary 22-32),
- d) gładzicy w podobszarach 21-32.

W latach 2018-2023 w obliczeniach uwzględniano również stado dorsza wschodniego Bałtyku (postępując się wynikami modelu stado-produkcja, SPiCT) oraz dorsza zachodniego Bałtyku. Jednakże w 2026 roku nie wykonywano oceny zasobów dorsza zachodniego Bałtyku, a ocena dorsza wschodniego Bałtyku została przedstawiona jedynie na podstawie wielkości połowów badawczych, bez jakichkolwiek przybliżeń wielkości śmiertelności połowowej. Zatem dla obu stad dorszy nie dysponowano stosunkami F/F_{msy} , stąd nie można było ich uwzględnić w przedstawionym wyżej wzorze na SHI. Gdyby zostały wyznaczone oceny zasobów pozwalające uwzględnić oba stada dorszy, wyniki nie zmieniłyby się znacząco, ze względu na bliskie zeru połowy obu stad, a więc i wagi V_i we wzorze na SHI.

W 2023 roku miała miejsce tzw. „benchmarkowa” ocena zasobów śledzia i szprota, w wyniku której zmianie uległy niektóre punkty referencyjne, w tym punkty zasady MSY. W największym stopniu zmieniono te punkty dla śledzia centralnego Bałtyku i stąd oceny zrównoważenia mogą się różnić od ocen przedstawionych w latach przed oceną „benchmarkową”. Poza tym w latach 2023 – 2025 nie wystąpił segment VL1824DTS, stąd brak obliczeń dla tego segmentu.

Z kolei w roku 2024 przeprowadzono „benchmarkową” ocenę zasobów gładzicy, w której połączono populacje z podobszarów 21-23 i podobszarów 24-32 w jedno stado – stado podobszarów 21-32. To połączenie nie wpłynęło na trendy w ocenach stada - nadal występuje silny wzrost biomasy spowodowany bardzo liczebnymi pokoleniami z ostatnich lat.

W latach 2023-2025 wartość wyładunków stad wymienionych w punktach od a. do d. stanowiła mniej niż 40% całkowitej wartości wyładunków dla segmentów VL0008PG i VL0812PG. Poza tym w 2023 r. wartość tych wyładunków była mniejsza niż 40% dla segmentu VL1218DTS, a w 2024 r. – dla segmentu VL1218DFN (Tabela 3a). Dla tych lat i segmentów wskaźnik SHI można uznać za niedostępny, jednakże został obliczony i przedstawiony w opracowaniu. Ogólnie wartości F i F_{msy} umożliwiające wyznaczenie wskaźnika SHI były dostępne dla od 70% do 77% sumarycznej wartości polskich wyładunków w poszczególnych latach okresu 2023-2025.

Tabela 3a. Wartość wyładunków łącznych stad, dla których wyznaczono stosunki F/F_{msy} (stado szprotów, gładzic oraz oba stada śledzi), jako procent wartości wyładunków całkowitych wg segmentów w latach 2023-2025 (wartości poniżej 40% zaznaczono kolorem czerwonym).

segment	rok		
	2023	2024	2025
VL0008PG	8	13	4
VL0812PG	16	18	15
VL1218DFN	64	0	82
VL1218DTS	38	49	46
VL1218TM	61	85	87
VL1824TM	90	98	99
VL2440TM	95	99	99

Wartości wskaźnika zrównoważonego odłowu przedstawiono w Tabeli 3b. Zawiera ona wyliczenia dla roku 2025 oraz aktualizację wyliczeń dla lat 2023-2024, wynikającą ze zmian wielkości F/F_{msy} w kolejnych ocenach stanu zasobów wykonywanych przez ICES oraz z aktualizacji wartości połowów w 2024 roku.

Tabela 3b. Wskaźnik zrównoważonego odłowu (SHI) dla analizowanych segmentów polskiej floty w latach 2023-2025. Wartości wskaźnika, które można uznać za niedostępne zaznaczono kolorem czerwonym.

segment	rok			średnia
	2023	2024	2025	
VL0008PG	0,75	0,38	0,47	0,53
VL0812PG	0,68	0,39	0,35	0,47
VL1218DFN	1,01	0,29	0,78	0,69
VL1218DTS	0,87	0,82	0,65	0,78
VL1218TM	0,92	0,86	0,62	0,80
VL1824TM	1,00	1,06	0,82	0,96
VL2440TM	0,98	0,99	0,75	0,91

Wskaźniki zaznaczone w danym roku i segmencie kolorem czerwonym można uznać za niedostępne, gdyż wartość wyładunków segmentu w tym okresie była oparta w mniej niż w 40% na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/F_{msy} .

W latach 2023-2025 wskaźnik SHI dla zdecydowanej większości segmentów był niższy niż 1 i jedynie dla dwóch segmentów nieznacznie 1 przekraczał. Były to segmenty VL1824TM (SHI=1,06 w 2024 r.) i VL1218DFN (SHI=1,01 w 2023 r.).

W okresie trzyletnim (2023-2025) średni wskaźnik SHI dla wszystkich segmentów był mniejszy od 1, wskazując na zrównoważenie tych segmentów.

2. Wskaźnik zagrożonych stad

Wskaźnik zagrożonych zasobów (Stock-at-risk indicator, SAR) ma na celu określenie na ile połowy danego segmentu opierają się na stadach, których biomasa jest znacznie zredukowana i ich stan może prowadzić do znaczącego zmniejszenia się produktywności stada. Do takich stad (kategorii stad zagrożonych) zgodnie z wytycznymi Komisji zalicza się:

- stada, których biomasa rozrodcza jest niższa niż biomasa wyznaczona jako próg poniżej którego znacząco obniża się odnawialność stada – ta biomasa progowa zwykle oznaczana jest jako B_{lim} ,
- stada, dla których zalecono zamknięcie rybołówstwa, zakaz połowów ukierunkowanych, ograniczenie połowów do najniższego możliwego połowu, itp.,
- stada, które obejmują regulacje dotyczące zwracania złowionych ryb do morza w nienaruszonym stanie, bądź dotyczące zakazu wyładunku,
- stada znajdujące się na „czerwonej liście” lub liście CITES.

Wskaźnik oblicza się jako **liczbę stad** eksploatowanych przez dany segment, spełniających warunki:

warunek 1: wyładunki stada mającego status zasobów zagrożonych stanowią ponad 10% wyładunków danego segmentu floty,

lub

warunek 2: dany segment floty realizuje ponad 10% wyładunków stada, mającego status zasobów zagrożonych.

Formalnie można to przedstawić poniższym wzorem:

$$SRI = \sum_{i=1}^{i=n} (1 \text{ jeżeli } (C_i > 0.1C_t) \text{ lub } (C_i > 0.1T_i); \text{ w przeciwnym razie } 0),$$

gdzie

C_i – wyładunek stada i ,

C_t – wyładunek całkowity wszystkich stad w obrębie danego segmentu,

T_i – całkowity wyładunek stada i wykonany przez wszystkie segmenty.

Spośród analizowanych stad kryteria zagrożonych zasobów w latach 2023-2025 spełniały:

- a) stado śledzia zachodniego Bałtyku,
- b) stado dorsza zachodniego Bałtyku,
- c) stado dorsza wschodniego Bałtyku,

gdyż w tym okresie biomasa każdego z powyższych stad była mniejsza niż odpowiadająca im lub potencjalna wartość B_{lim} .

Przykładowo wartość wskaźnika SAR równa 2 oznacza, że segment odławia dwa takie zagrożone stada, a wartość wskaźnika równa zero oznacza, że segment nie odławia żadnego zagrożonego stada (z uwzględnieniem warunku odławiania w ponad dziesięciu procentach). Wyższa niż zero wartość SAR nie oznacza jeszcze, że segment wywiera nieakceptowalną presję na stado.

Wyznaczone dla analizowanych segmentów polskiej floty wartości wskaźnika zagrożonych zasobów (SAR) przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Wskaźnik zagrożonych zasobów (SAR) oraz wyładunki (tys. ton) stad zagrożonych i sumaryczne dla analizowanych segmentów polskiej floty w latach 2023-2025. Wartości wskaźnika większe od zera zaznaczono kolorem czerwonym.

Rok 2025

segment	wyładunki śledź 20-24	wyładunki dorsz 22-24	wyładunki dorsz 25-32	wyładunki segmentu	wskaźnik SAR
VL0008PG	0,001	0,000	0,000	2,97	0
VL0812PG	0,416	0,000	0,008	2,85	3
VL1218DFN	0,000	0,000	0,000	0,41	0
VL1218DTS	0,001	0,001	0,026	1,94	2
VL1218TM	0,000	0,000	0,013	2,90	1
VL1824TM	0,000	0,000	0,003	15,27	1
VL2440TM	0,053	0,000	0,006	45,08	2
suma	0,471	0,002	0,057	71,41	9

Rok 2024

segment	wyładunki śledź 20-24	wyładunki dorsz 22-24	wyładunki dorsz 25-32	wyładunki segmentu	wskaźnik SAR
VL0008PG	0,000	0,000	0,001	2,90	0
VL0812PG	0,153	0,000	0,010	3,69	2
VL1218DFN	0,000	0,000	0,000	0,04	0
VL1218DTS	0,002	0,010	0,061	4,16	2
VL1218TM	0,001	0,000	0,012	3,08	1
VL1824TM	0,003	0,000	0,005	17,89	0
VL2440TM	0,101	0,000	0,003	43,70	1
suma	0,260	0,011	0,093	75,47	6

Rok 2023

segment	wyładunki śledź 20-24	wyładunki dorsz 22-24	wyładunki dorsz 25-32	wyładunki segmentu	wskaźnik SAR
VL0008PG	0,001	0,000	0,001	3,01	0
VL0812PG	0,142	0,000	0,012	3,32	1
VL1218DFN	0,000	0,000	0,000	0,34	0
VL1218DTS	0,011	0,029	0,070	5,04	2
VL1218TM	0,001	0,003	0,016	5,37	1
VL1824TM	0,001	0,000	0,013	22,63	1
VL2440TM	0,022	0,000	0,005	55,68	1
suma	0,178	0,032	0,117	95,39	6

W latach 2023-2025 w żadnym z segmentów floty wyładunki zagrożonych stad (śledź zachodniego Bałtyku i oba stada dorszy) nie przekroczyły 10% wyładunków danego segmentu (warunek 1. opierania połowów na zagrożonych zasobach). Zatem, gdyby oprzeć się jedynie na warunku 1. wskaźnika zagrożonych zasobów, to żaden segment nie połowiął zagrożonego stada w sensie tego warunku. Jednakże w kilku wypadkach wyładunki danego segmentu oparte na stadzie zagrożonym były wyższe niż 10% wyładunków tego stada, zrealizowanych przez wszystkie segmenty polskiej floty (warunek 2. opierania połowów na zagrożonych zasobach). Jeśli analizowanych segmentów jest mniej niż 10, to któryś z definicji będzie miał większy niż 10-cio procentowy udział w całkowitych połowach zagrożonego stada przez polską flotę, chyba że wszystkie połowy byłyby zerowe. Tymczasem polskie wyładunki zagrożonych stad były nieznaczne, stanowiły niewielki odsetek całkowitych wyładunków segmentów polskiej floty i mieściły się w nałożonych kwotach połowowych lub dopuszczalnym przyłowie.

W okresie 2023-2025 wskaźnik SAR dla większości segmentów był niezerowy, wynosząc najczęściej 1 lub 2 (tabela 4). **Jak zaznaczono wyżej, gdyby oprzeć się jedynie na warunku 1. wskaźnika zagrożonych zasobów, to wskaźnik SAR dla każdego segmentu wynosiłby zero – połowy zagrożonych stad w żadnym segmencie polskiej floty nie wynoszą więcej niż 10% połowów segmentu.** W opracowaniu „COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT”⁶ wg informacji podanej na str. 9 wielkość SAR zaznaczono na czerwono jedynie w przypadku, gdy więcej niż 10% połowów segmentu pochodziło ze stada zagrożonego (warunek 1. Wskaźnika zagrożonych zasobów).

W latach 2023-2024 suma wartości wskaźnika SAR wynosiła 6, a w roku 2025 ta suma wzrosła do 9. Ten wzrost jest głównie spowodowany większym niż 10% udziałem segmentów VL0812PG i VL1824TM w nieznacznych polskich połowach dorsza w podobszarach 22-24. W największym stopniu na stadach zagrożonych opierał się segment VL1218DTS, dla którego wskaźnik SAR wynosił 2 w każdym z lat 2023-2025, tzn. segment ten przyławiał (w niewielkich ilościach) dwa zagrożone stada (oba stada dorszy), spełniając przy tym warunek 2.

⁶ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT {SWD(2024) 139 final} Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL Sustainable fishing in the EU: state of play and orientations for 2025. {COM(2024) 235 final}

3. Wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) a druga (bezpieczna) opcja wariantowa

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik zwrotu z inwestycji informuje o efektywności działania przedsiębiorstwa, pozwalając ocenić efektywność zaangażowanego w działalność gospodarczej majątku (kapitału). Jeśli wartość wskaźnika jest wyższa od „0” oznacza to, że majątek generuje dochody. W tej sytuacji interpretacja wskaźnika zależy od kosztu alternatywnego kapitału. Wartość ROI niższa od zera informuje, że działalność jest deficytowa i wykorzystanie kapitału mogłoby być lepsze gdzie indziej (np. w postaci bezpiecznych papierów długoterminowych lub innych źródeł dochodów). Różnice w wielkości wskaźnika dla poszczególnych segmentów statków rybackich pokazują, która grupa jednostek (segment statków) najefektywniej wykorzystuje zaangażowany w działalność majątek. Wskaźnik obliczany jest jako relacja pomiędzy zyskiem, a wartością aktywów trwałych (majątku) przedsiębiorstwa (wartość statku). Tabela 5 przedstawia wysokość wskaźnika ROI wraz z danymi użytymi do jego obliczenia.

Tabela 5 przedstawia wysokość wskaźnika ROI wraz z danymi użytymi do jego obliczenia.

Tabela 5. Wskaźnik zwrotu z inwestycji dla segmentów polskiej floty bałtyckiej – dane w tys. euro, 2024 r.

L.p.	Wyszczególnienie	VL0008PG	VL0812PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM	Ogółem
1	Przychody ogółem w tym:	7 654	7 332	151	2 359	1 581	7 853	19 614	46 543
1.1	przychody z wyładunków	4 004	4 516	72	2 242	1 514	7 575	19 499	39 423
1.2	pozostałe przychody	479	53	0	0	27	0	90	649
1.3	Subwencje ^{/x}	3 170	2 763	79	116	40	278	25	6 471
2	Koszty ogółem w tym:	6 193	8 917	326	1 894	1 341	4 818	14 669	38 160
2.1	wynagrodzenia	1 551	2 443	82	776	350	1 631	4 662	11 495
2.2	praca nieopłacona	2 965	4 305	53	188	109	1	673	8 295
2.3	zużycie energii	429	545	32	490	259	867	3 151	5 773
2.4	naprawy i obsługa	338	291	40	84	50	607	1 757	3 167
2.5	inne koszty zmienne	407	445	38	195	172	408	1 076	2 740
2.6	koszty niezmiennicze (stałe)	353	572	48	135	186	746	2 004	4 044
2.7	amortyzacja	150	316	32	27	216	559	1 346	2 646
3	Zysk/strata (przychody bez subwencji - koszty ogółem)	-1 710	-4 348	-254	348	200	2 757	4 920	1 912
4	Aktywa trwałe (wartość)	20 834	38 722	5 524	11 300	5 554	28 640	30 855	141 428
5	ROI (zysk/aktywa trwałe)	-8,21%	-11,23%	-4,59%	3,08%	3,60%	9,63%	15,95%	1,35%

x/ nie uwzględnione w obliczeniach wskaźnika ROI.

Objaśnienia pojęć:

Przychody połowowe – określono na podstawie danych z dokumentów pierwszej sprzedaży. W przypadku ich braku - co dotyczy wartości sprzedaży jednostek mniejszych niż 8 metrów oraz w przypadku niekompletności niektórych danych dla statków powyżej 8 m - wartość sprzedaży ryb została obliczona na podstawie średnich rocznych cen poszczególnych gatunków ryb tych statków, które przedłożyły dokument pierwszej sprzedaży oraz danych dotyczących wielkości połowów całej floty.

Pozostałe przychody – dodatkowe przychody z działalności towarzyszących np. turystyczne i okazjonalne.

Subwencje – obejmują najczęściej pomoc publiczną przyznaną armatorowi statku rybackiego w ramach PO „Ryby”, dotyczy ona przede wszystkim odszkodowań za tymczasowe wstrzymanie połowów oraz dotacje na modernizację statku.

Wynagrodzenia – obejmuje koszty wynagrodzeń brutto wraz z narzutami.

Praca nieopłacona - szacunkowa wartość pracy niezapłaconej (np. właściciele i ich rodziny).

Zużycie energii – obejmuje wykorzystane przez łódź paliwo i smary.

Naprawy i obsługa – dotyczące prowadzonego serwisu jednostek pływających i urządzeń. Prowadzone w postaci najczęściej usług obcych (np. prowadzenie księgowości). Koszty zawierają wydatki armatorów statków na zakup materiałów i usług służących do bieżących napraw oraz remontów jednostki. Dane określone na podstawie informacji z formularza statystycznego RRW-19.

Inne koszty zmienne – obejmujące wydatki na sprzęt połowowy, łódź, skrzynki na ryby, odzież ochronną, pozostałe materiały, wyżywienie załogi, opłaty portowe i wyładunkowe.

Koszty stałe – koszty niezależne od połowów, związane z opłatami, ubezpieczeniami rzeczowymi, ochroną, usługami obcymi z wyjątkiem remontów, kosztami finansowymi, pozostałe itd.

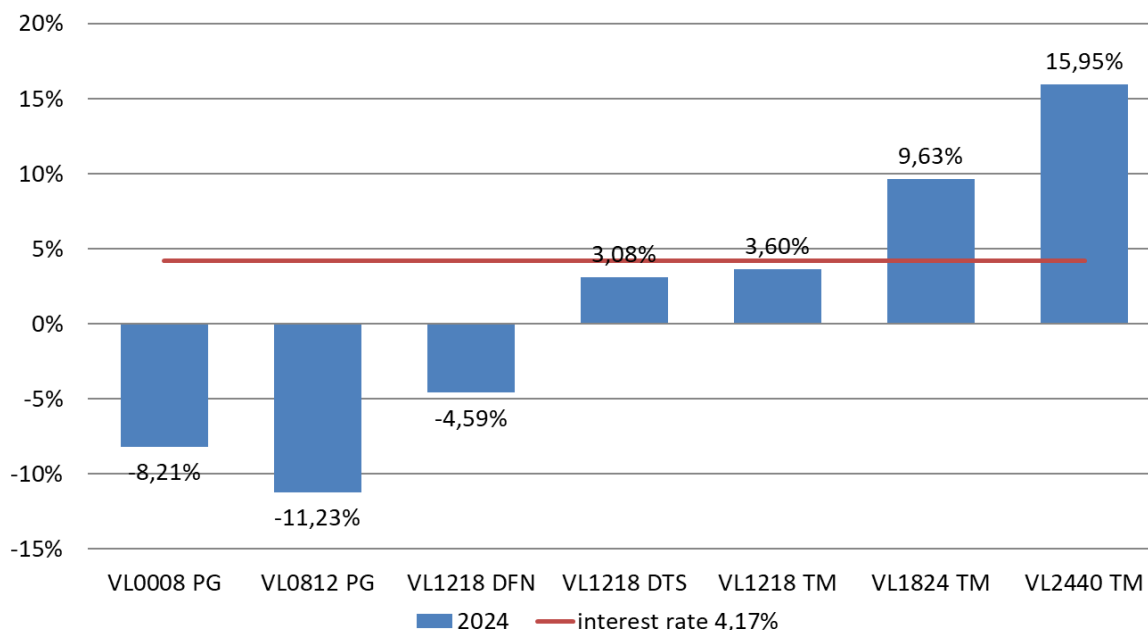
Amortyzacja – obliczona na podstawie ksiąg rachunkowych roczna wartość umorzenia zadeklarowana przez przedsiębiorców w formularzach RRW-19.

Wartość aktywów trwałych – określona indywidualnie dla każdej jednostki rybackiej na podstawie stawki rekompensaty możliwej do otrzymania przez armatora w przypadku wycofania statku z pomocą publiczną.

Zysk lub strata – obliczony na podstawie ww. danych, różnica przychodów z wyładunków powiększonych o inne przychody i kosztów ogółem (bez subwencji).

ROI – wskaźnik pokazujący relację zysku lub straty do wartości aktywów trwałych.

Rysunek 1. Wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) dla segmentów polskiej floty bałtyckiej (2024 r.).

Interpretacja wskaźników ROI

W 2024 r. wskaźnik rentowności kapitału zainwestowanego w rybołówstwie bałtyckim osiągnął dodatnią wartość 1,35%, wobec 1,85% w 2023 r. i -0,13% w 2022 r. Tym samym nastąpiło nieznaczne pogorszenie poziomu rentowności w stosunku do roku poprzedniego, przy utrzymaniu dodatniej wartości wskaźnika. Wysokość wskaźnika pozostawała jednak poniżej poziomu bezpiecznej alternatywy inwestycyjnej (przyjętej zgodnie z wytycznymi na poziomie inwestycji długoterminowych o niskim stopniu ryzyka, tj. średniej arytmetycznej z 5 lat stóp procentowych dla oceny konwergencji, wynoszącej 3,53%). Na poziom wskaźnika w dalszym ciągu istotny wpływ miały wyniki finansowe osiągnięte przez dwa największe segmenty statków pelagicznych (VL1824TM i VL2440TM), które pozostają najbardziej efektywną ekonomicznie częścią floty. Pomimo istotnych zmian w strukturze TAC, w szczególności spadku kwot połowowych szprotów i wzrostu TAC śledzi, nie przełożyło się to na poprawę ogólnej rentowności sektora, co wskazuje na ograniczoną zdolność floty do efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów.

Wskaźnik ROI dla segmentu **VL0008PG** zanotował, kolejny rok z rzędu, wartość ujemną (-8,21% wobec -7,91% w 2023 r.). Tym samym pozostawał on wyraźnie poniżej wartości referencyjnej. Utrzymująca się ujemna wartość wskaźnika wskazuje na trwały brak rentowności segmentu oraz strukturalny nadmiar zainwestowanego kapitału w relacji do dostępnych możliwości połowowych. Relatywnie stabilny poziom połowów przy jednoczesnym spadku liczby statków oraz ograniczonym wpływie zmian TAC wskazuje na niską produktywność segmentu i jego słabą zdolność adaptacyjną.

W 2024 r. wartość ROI (-11,23%) w segmencie **VL0812PG** pozostała na poziomie zbliżonym do lat poprzednich (-11,01% w 2023 r. i -11,69% w 2022 r.), pozostając znacząco poniżej poziomu bezpiecznej alternatywy inwestycyjnej. Utrzymująca się ujemna rentowność wskazuje na brak

możliwości zbilansowania zaangażowanego kapitału z osiąganymi przychodami połowowymi, przy jednoczesnej presji kosztowej, w szczególności w zakresie kosztów pracy. Spadek połowów przy jednoczesnym wzroście dostępnego TAC dla śledzi oraz zmniejszającej się liczbie statków wskazuje na ograniczenia technologiczne i strukturalne w wykorzystaniu dostępnych zasobów.

Segment **VL1218DFN** osiągnął w 2024 r. ujemną wartość ROI (-4,59%), co oznacza poprawę w stosunku do 2023 r. (-13,72%), jednak nadal plasuje go w grupie segmentów deficytowych. Ujemny wskaźnik efektywności wykorzystania kapitału obserwowany jest od wielu lat i wskazuje na strukturalną nadwyżkę potencjału połowowego tej grupy statków oraz ograniczone możliwości adaptacyjne po wprowadzeniu restrykcji w połowach dorsza. Pomimo wzrostu połowów w stosunku do 2023 r., przy jednoczesnym spadku liczby jednostek, segment pozostaje w fazie restrukturyzacji i stopniowego przechodzenia do innych segmentów floty, co ostatecznie może doprowadzić do likwidacji segmentu.

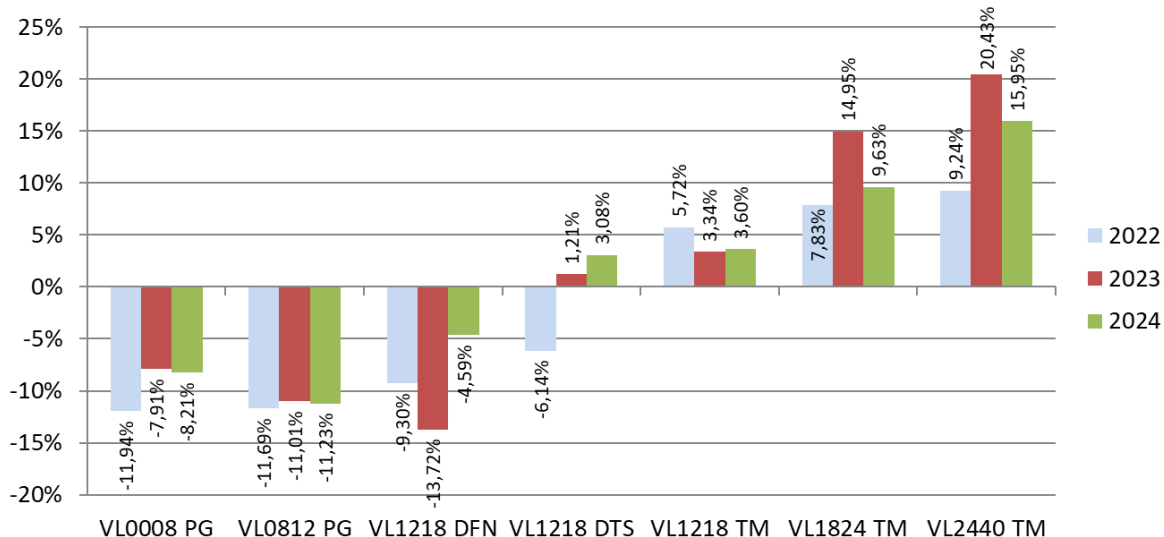
Segment **VL1218DTS** odnotował w 2024 r. dalszą poprawę wartości wskaźnika ROI do poziomu 3,08% (wobec 1,21% w 2023 r. i -6,14% w 2022 r.), osiągając poziom zbliżony do wartości referencyjnej. Pomimo poprawy rentowności segment nadal pozostaje w fazie przejściowej, związanej ze zmianą profilu działalności w kierunku połowów pelagicznych. Spadek połowów oraz zmniejszenie liczby statków (z 27 do 22 w 2024 r. oraz do 11 w 2025 r.) wskazują na kontynuację procesu odchodzenia od połowów dennych, przy jednoczesnym ograniczonym wykorzystaniu rosnących kwot połowowych gatunków pelagicznych. Możliwy scenariusz funkcjonowania segmentu może być podobny do statków VL1218DFN, czyli likwidacja segmentu.

Segment **VL1218TM** utrzymał dodatnią wartość wskaźnika ROI na poziomie 3,60% (wobec 3,34% w 2023 r.), co oznacza stabilizację jego sytuacji ekonomicznej na poziomie zbliżonym do wartości referencyjnej. Mając na uwadze wieloletnie poziomy wskaźnika, segment ten można uznać za względnie zrównoważony, choć wrażliwy na zmiany w dostępnych kwotach połowowych. Zmiana struktury połowów w kierunku zwiększenia udziału śledzi przy jednoczesnym spadku połowów szprotów wskazuje na rosnącą zdolność adaptacyjną segmentu do zmian w strukturze TAC.

Segment **VL1824TM** osiągnął w 2024 r. wskaźnik ROI na poziomie 9,63%, co oznacza spadek w stosunku do bardzo wysokiej wartości z 2023 r. (14,95%), przy jednoczesnym utrzymaniu poziomu znacząco powyżej wartości referencyjnej. Segment pozostaje jedną z najbardziej efektywnych części floty, opierając swoją działalność na połowach ryb pelagicznych, w szczególności szprotów i śledzi. Spadek połowów szprotów, przy jednoczesnym ograniczeniu liczby statków i wzroście znaczenia śledzi, wskazuje na dostosowanie działalności segmentu do zmieniających się warunków regulacyjnych.

Segment **VL2440TM**, podobnie jak w latach poprzednich, charakteryzował się najwyższą rentownością. W 2024 r. wskaźnik ROI wyniósł 15,95%, wobec 20,43% w 2023 r. i 9,24% w 2022 r. Pomimo spadku względem roku poprzedniego, segment utrzymał bardzo wysoki poziom efektywności ekonomicznej, znacząco przewyższający poziom bezpiecznej alternatywy inwestycyjnej. Stabilnie wysokie wartości wskaźnika potwierdzają jego trwałe zrównoważenie w długim okresie. Wzrost połowów śledzi przy jednoczesnym spadku połowów szprotów oraz stabilnej liczbie statków potwierdza wysoką elastyczność operacyjną segmentu i zdolność do efektywnego wykorzystania zmian w TAC.

Rysunek 2. Zmiany wielkości wskaźnika ROI w latach 2022-2024.

4. Wskaźnik pokrycia progu rentowności przychodem (CR/BER)

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik CR/BER odnosi się do progu rentowności, który informuje o sytuacji, w której przychody zostają zrównane z kosztami stałymi i zmiennymi segmentu. BER (*Break Even Revenue*) jest to poziom przychodów, w których zostają one zrównane z całkowitymi kosztami. Natomiast CR – to wielkość bieżących przychodów statku lub segmentu. Wskaźnik CR/BER ukazuje wartościowo stopień osiągnięcia krótkoterminowej rentowności statku rybackiego. Wartość wskaźnika powyżej „1” informuje, że pokrycie przychodami jest większe lub równe kosztom stałym i zmiennym, co wskazuje na możliwości osiągania zysku na działalności. Wskaźnik niższy od „1” pokazuje, że przychody działalności floty/segmentu są niewystarczające do pokrycia kosztów. Ujemna wartość wskaźnika wskazuje na deficytowość podstawowej działalności uniemożliwiająca pokrywanie kosztów stałych (koszty zmienne są wyższe od przychodów segmentu).

Badanie parametru CR/BER służy ocenie przychodowości danego segmentu oraz relacji pomiędzy przychodami a kosztami działalności ujętymi według stopnia ich zmienności. Wyznaczenie punktu pokrycia służy porównaniu z wartością uzyskanych przychodów. Korzystną ocenę otrzymują segmenty, które wykażą przynajmniej pokrycie na poziomie 100% (wartościowo 1).

Długoterminowe obniżanie się BER świadczy o polepszaniu relacji pomiędzy tymi kluczowymi parametrami ekonomicznymi (przychody/koszty zmienne/koszty stałe) i zwiększaniu potencjału osiągnięcia zysku w danym segmencie.

Tabela 6 zawiera wyliczenia wskaźnika CR/BER dla poszczególnych segmentów floty statków prowadzących połowy w 2024 r.

Tabela 6. Obliczenia wskaźnika CR/BER (przychód bieżący/przychód równoważący) – dane w tys. euro, 2024.

Wyszczególnienie	VL0008PG	VL0812PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM	Razem
Przychody ogółem (CR) w tym:	7 654	7 332	151	2 359	1 581	7 853	19 614	46 543
przychody z wyładunków	4 004	4 516	72	2 242	1 514	7 575	19 499	39 423
pozostałe przychody	479	53	0	0	27	0	90	649
subwencje	3 170	2 763	79	116	40	278	25	6 471
Koszty zmienne w tym:	5 690	8 030	245	1 733	939	3 513	11 320	31 469
wynagrodzenia	4 516	6 748	135	964	459	1 632	5 335	19 790
zużycie energii	429	545	32	490	259	867	3 151	5 773
naprawy i obsługa	338	291	40	84	50	607	1 757	3 167
inne koszty zmienne	407	445	38	195	172	408	1 076	2 740
Koszty stałe w tym:	503	888	81	161	402	1 305	3 350	6 690
koszty niezmiennicze	353	572	48	135	186	746	2 004	4 044
amortyzacja	150	316	32	27	216	559	1 346	2 646
koszt utraconych możliwości (nie wliczony) *	381	709	101	207	102	524	565	2 588
Przychód bez subwencji zapewniający rentowność (BER)	-1 868	-1 172	-34	711	1 029	2 434	7 935	31 164
CR/BER	-2,40	-3,90	-2,14	3,15	1,50	3,11	2,47	1,29

* Podobnie jak w latach wcześniejszych w przyjętej metodologii prowadzone są analizy krótkoterminowe stąd koszt alternatywny mimo jego pokazania w tabeli nie jest uwzględniany w kalkulacjach.

Objaśnienia pojęć :

Koszty stałe – koszty niezależne od wielkości połowów związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw połowowych.

Koszty zmienne – koszty determinowane wielkością połowów (efektów) lub nakładem poniesionego na przedsiębiorcę na połowy.

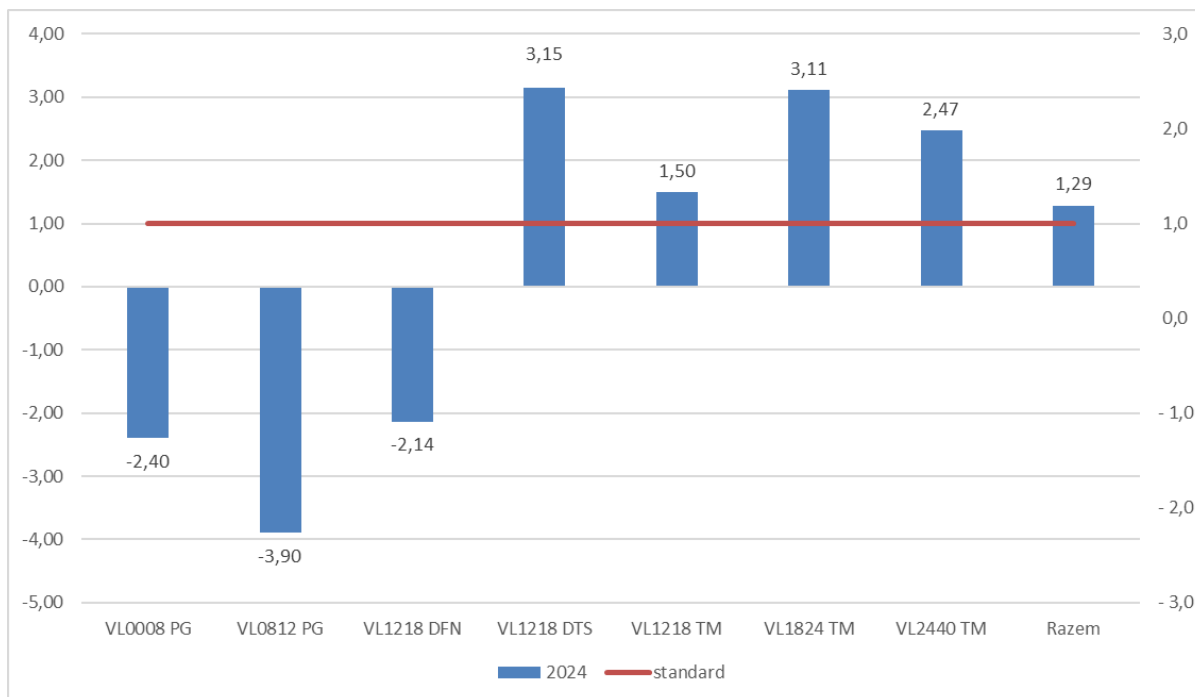
Inne koszty stałe – koszty bezpośrednio nie związane z wielkością połowów statku rybackiego (w tym opłaty portowe, usługi obce, ubezpieczenia, koszty finansowe, pozostałe).

Koszty utraconych możliwości (korzyści) - powinien być uwzględniany tylko do porównań długoterminowych. Stanowi alternatywę zastosowania kapitału w bezpiecznych walorach.

CR – (current revenue) przychód (bieżący) ogółem.

BER – (break even revenue) przychód, przy którym następuje pokrycie kosztów całkowitych (stałych i zmiennych) i uzyskanie zysku normalnego (0).

Rysunek 3. Wartość wskaźnika CR/BER dla poszczególnych segmentów floty rybackiej w 2024 r. (w obliczeniach nie uwzględniono dotacji publicznych).

Interpretacja wyników CR/BER w segmentach

Wartość wskaźnika dla bałtyckiej floty rybackiej ogółem w 2024 r. wyniosła 1,29, pozostając powyżej poziomu referencyjnego (1), jednak była niższa niż w 2023 r. (1,43). Spadek wartości wskaźnika nastąpił pomimo ograniczenia zdolności połowowej floty (spadek liczby statków) oraz zmian w strukturze TAC, co wskazuje na utrzymującą się presję kosztową oraz ograniczoną zdolność pełnego wykorzystania dostępnych zasobów.

W 2021 r. segment **VL0008PG** zanotował znaczącą poprawę wysokości wskaźnika CR/BER, jednak z uwagi na generowane przez tę grupę statków straty był on ujemny (-0,20), co wskazywało na pozostawanie segmentu w stanie niezrównoważenia. W 2022 r. wartość wskaźnika uległa ponownemu pogorszeniu i spadła do poziomu -1,75. W 2023 r. wartość wskaźnika uległa poprawie (-1,39), jednak nadal pozostawała poniżej poziomu referencyjnego. W 2024 r. wskaźnik ponownie się pogorszył, osiągając wartość -2,40, co potwierdza utrzymujące się niezrównoważenie segmentu. Relatywnie stabilny poziom połowów przy jednoczesnym spadku liczby statków wskazuje na niską produktywność jednostek oraz brak istotnego wpływu zmian TAC na poprawę sytuacji ekonomicznej segmentu. Z uwagi na wysoki poziom subwencji otrzymywanych przez jednostki należące do segmentu, w przypadku ich uwzględnienia w obliczeniach wartość wskaźnika przekraczałaby poziom referencyjny (3,90).

Wyniki ekonomiczne segmentu **VL0812PG** w 2024 r., podobnie jak w latach poprzednich, pozostawały poniżej pożądanego poziomu rentowności. Wskaźnik CR/BER osiągnął wartość -3,90, pogarszając się względem 2023 r. (-2,37) i pozostając wyraźnie poniżej poziomu referencyjnego. Spadek połowów przy jednoczesnym wzroście dostępnego TAC dla śledzi oraz zmniejszeniu liczby statków wskazuje na ograniczoną zdolność segmentu do wykorzystania dostępnych zasobów oraz utrzymujące się bariery technologiczne i ekonomiczne. Podobnie jak w latach poprzednich, uwzględnienie subwencji w kalkulacji wskaźnika poprawiałoby jego wartość, jednak pozostawałby on ciągle ujemny.

Segment **VL1218DFN** pozostaje jednym z segmentów podlegających stopniowej marginalizacji. W 2024 r. liczba jednostek należących do segmentu spadła do 14, a poziom połowów pozostawał niski. Wskaźnik CR/BER w 2024 r. wyniósł -2,14, co oznacza poprawę w stosunku do bardzo słabego wyniku z 2023 r. (-9,05), jednak nadal wskazuje na brak zdolności pokrycia kosztów działalności. Pomimo częściowego odbicia poziomu połowów (na co z uwagi na małą liczebność mogą mieć wpływ wyniki pojedynczych jednostek), segment pozostaje strukturalnie niedostosowany do zmian w TAC, w szczególności ograniczeń w połowach dorsza, co przekłada się na trwałe niezrównoważenie ekonomiczne.

W 2021 r. wskaźnik CR/BER dla segmentu **VL1218DTS** osiągnął wartość 1,93, przekraczając poziom referencyjny. W 2022 r. wskaźnik spadł poniżej poziomu referencyjnego (-0,13), natomiast w 2023 r. ponownie osiągnął wartość dodatnią (1,43). W 2024 r. wskaźnik wzrósł do poziomu 3,15, co oznacza wyraźną poprawę sytuacji ekonomicznej segmentu. Poprawa ta nastąpiła pomimo spadku połowów oraz zmniejszenia liczby statków, co jest wynikiem stopniowego przechodzenia jednostek do segmentu statków pelagicznych. W 2024 r. 45% udziału w wielkości połowów segmentu miały gatunki pelagiczne. W wyniku trwałego wycofania (nabory 2024/2025) z eksploatacji wycofano 15 statków.

Segment **VL1218TM** wypracowywał w kolejnych latach dodatnią wartość wskaźnika CR/BER. W 2023 r. wartość wskaźnika wyniosła 1,89, natomiast w 2024 r. uległa niewielkiemu obniżeniu do poziomu 1,50, pozostając powyżej poziomu referencyjnego. Zmiana struktury połowów w kierunku większego udziału śledzi przy jednoczesnym spadku połowów szprotów wskazuje na zdolność

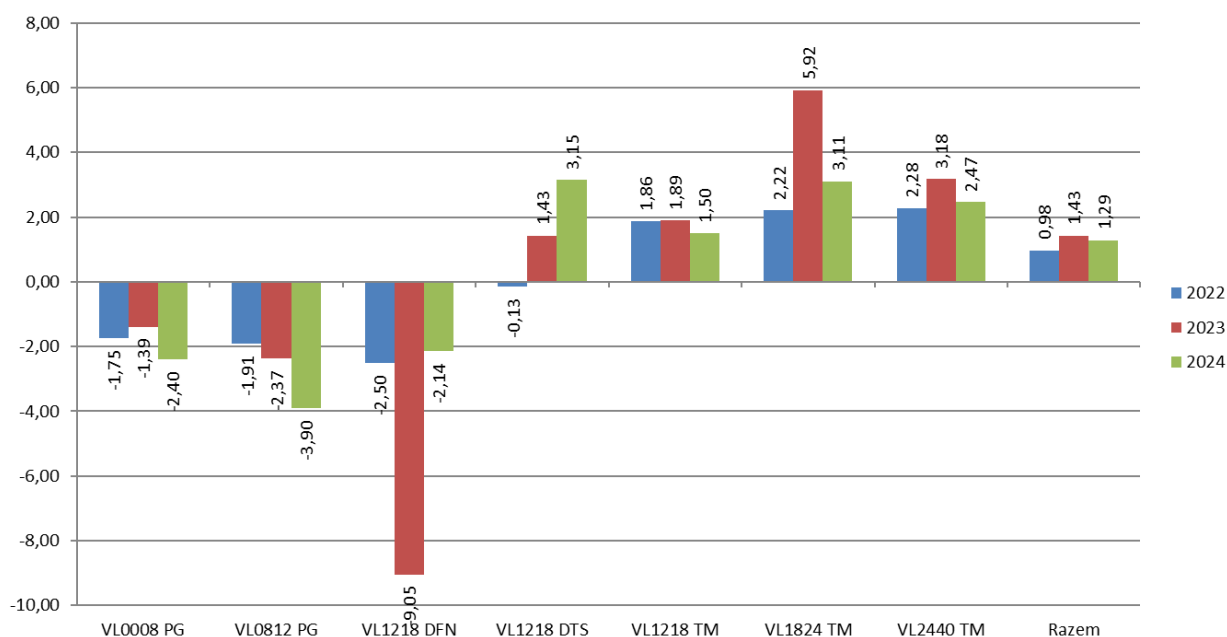
adaptacyjną segmentu do zmian w strukturze TAC, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilnej liczby statków. Wypracowane wartości wskazują na względnie stabilną i zrównoważoną sytuację segmentu.

Segment **VL1824TM** kolejny rok z rzędu osiągnął dodatnią wartość wskaźnika CR/BER (3,11), pozostając powyżej poziomu referencyjnego, choć na niższym poziomie niż w 2023 r. (5,92). Spadek wartości wskaźnika był związany z niższymi połowami szprotów oraz redukcją liczby statków, przy jednoczesnym wzroście znaczenia śledzi w strukturze połowów, co odzwierciedla dostosowanie segmentu do zmian TAC. Mając na uwadze wieloletnie poziomy wskaźnika, sytuację segmentu należy uznać za zrównoważoną.

Wskaźnik pokrycia kosztów zmiennych, stałych i kapitałowych przychodami dla segmentu **VL2440TM** wyniósł w 2024 r. 2,47, pozostając znacząco powyżej poziomu referencyjnego, choć niżej niż w 2023 r. (3,18). Wzrost połowów śledzi przy jednoczesnym spadku połowów szprotów oraz stabilnej liczbie statków potwierdza wysoką elastyczność operacyjną segmentu i jego zdolność do efektywnego wykorzystania zmian w TAC. Niezmiennie dobra kondycja ekonomiczna segmentu wynika z oparcia działalności na połowach ryb pelagicznych oraz wysokiej efektywności kosztowej.

Wieloletnie dane odnośnie kształtowania się wskaźnika CR/BER przedstawiono na rysunku 4.

Rysunek 4. Wartość wskaźnika CR/BER dla poszczególnych segmentów floty rybackiej w latach 2022 – 2024.

5. Wskaźnik wykorzystania statku⁷

Dane na temat aktywności floty rybackiej prowadzącej połowy na Morzu Bałtyckim zebrano w tabeli 7.

Tabela 7. Statystyki wykorzystania poszczególnych segmentów statków w latach 2023-2025.

Rok	Segment	Liczba statków moc i pojemność			Aktualny nakład			Maksymalny teoretyczny nakład (dane z obserwacji)				WSKAŹNIK	
		liczba	kW	GT	dni	kWdni	GTdni	dni na 1 statek ¹	dni razem	kWdni	GTdni	kWdni	GTdni
2023	VL0008 PG	328	6 363	673	27 282	506 576	55 213	283	92 824	1 800 634	190 511	28%	29%
	VL0812 PG	308	15 839	2 093	18 193	974 402	120 127	231	71 148	3 658 809	483 406	27%	25%
	VL1218 DFN	26	3 005	663	908	90 354	18 005	71	1 846	213 355	47 047	42%	38%
	VL1218 DTS	27	4 068	1 012	1 775	242 145	55 555	138	3 726	561 384	139 662	43%	40%
	VL1218 TM	14	2 035	441	1 041	166 669	32 745	133	1 862	270 655	58 666	62%	56%
	VL1824 TM	41	9 339	2 456	2 560	574 157	154 935	140	5 740	1 307 460	343 840	44%	45%
VL2440 TM	42	17 322	7 249	3 280	1 402 021	600 383	138	5 796	2 390 436	1 000 316	59%	60%	
Suma	786	57 971	14 586	55 039	3 956 325	1 036 963	233	182 942	10 202 733	2 263 449	39%	46%	
2024	VL0008 PG	321	6 263	650	24 659	448 660	49 003	207	66 447	1 296 347	134 528	35%	36%
	VL0812 PG	270	13 447	1 742	15 801	805 359	97 183	164	44 280	2 205 241	285 693	37%	34%
	VL1218 DFN	14	1 763	398	489	47 078	8 062	71	994	125 180	28 286	38%	29%
	VL1218 DTS	22	3 056	708	1 313	184 553	38 325	138	3 036	421 673	97 656	44%	39%
	VL1218 TM	11	1 506	337	630	91 316	19 642	131	1 441	197 221	44 116	46%	45%
	VL1824 TM	42	9 912	2 538	2 172	497 416	130 523	141	5 922	1 397 648	357 858	36%	36%
VL2440 TM	41	17 031	7 119	2 932	1 268 181	549 369	139	5 699	2 367 298	989 541	54%	56%	
suma	721	52 977	13 492	47 996	3 342 564	892 107	177	127 819	8 010 608	1 937 677	42%	46%	
2025	VL0008 PG	295	5 841	591	25 719	493 631	50 842	190	56 050	1 109 697	112 252	44%	45%
	VL0812 PG	245	12 191	1 542	16 874	837 124	100 945	183	44 835	2 230 930	282 237	38%	36%
	VL1218 DFN	11	1 604	316	337	49 894	8 898	57	627	91 422	18 015	55%	49%
	VL1218 DTS	11	1 719	382	696	98 489	20 349	165	1 815	283 635	62 948	35%	32%
	VL1218 TM	10	1 282	329	653	91 059	21 158	138	1 380	176 964	45 381	51%	47%
	VL1824 TM	32	7 088	1 804	1 729	387 518	102 173	125	4 000	886 050	225 500	44%	45%
VL2440 TM	39	16 362	6 931	3 020	1 302 434	563 629	131	5 109	2 143 359	907 961	61%	62%	
Suma	643	46 087	11 894	49 028	3 260 149	867 993	177	113 816	6 922 057	1 654 293	47%	52%	

Wskaźnik kWdni i GTdni w 2025 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, we wszystkich segmentach floty pozostawał niższy od wartości referencyjnej (70%), co zgodnie z wytycznymi interpretacji wskaźników technicznych wskazuje na utrzymujący się nadmiar zdolności technicznych w polskiej flocie bałtyckiej. Po wyraźnym pogorszeniu wartości wskaźników, jakie miało miejsce w 2020 r. (związanego z zapaścią zasobów dorszy oraz wprowadzonych na szeroką skalę środków pomocowych w postaci rekompensat za tymczasowe wstrzymywanie połowów), w 2021 r. uległy one poprawie i utrzymały się na zbliżonym poziomie w 2022 r. W 2023 r. wskaźniki dla floty ogółem uległy widocznemu pogorszeniu, osiągając odpowiednio dla kWdni i GTdni wartości 39% i 46%. W 2024 r. nastąpiła nieznaczna poprawa wskaźnika kWdni (do 42%), natomiast wskaźnik GTdni nie uległ zmianie. W 2025 r. odnotowano dalszą, umiarkowaną poprawę wartości wskaźników w części segmentów, jednak poziom ich wykorzystania pozostaje wyraźnie poniżej wartości referencyjnej. Pomimo spadku liczby statków w ostatnich latach, poziom wykorzystania zdolności połowowej pozostaje niski, co wskazuje na utrzymujący się strukturalny nadmiar potencjału w relacji do dostępnych zasobów i kwot połowowych (TAC).

⁷ Obliczenia wskaźnika wykorzystania statku, podobnie jak w latach wcześniejszych, zostały przygotowane w oparciu o dane Centrum Monitorowania Rybołówstwa o aktywności bałtyckiej floty rybackiej znajdujące się w bazie ERS oraz analizy tych danych przeprowadzone w ramach Narodowego Programu Zbierania Danych Rybackich (NPZDR).

Dzień połowowy, podobnie jak we wcześniejszych latach, został zdefiniowany jako dowolny nieprzerwany okres 24 godzin (lub jego część), w którym statek znajduje się w danym obszarze oraz znajduje się poza portem. Dla jednostek raportujących wyniki na miesięcznych raportach połowowych był to dzień kalendarzowy. Moc silnika (kW) i pojemność statku (GT) została określona na podstawie informacji z bazy danych ERS dla danego dnia aktywności połowowej statku. Dlatego obydwie te wartości uwzględniają zmiany parametrów statku jakie miały miejsce w trakcie roku. Wyjątkiem były dane techniczne jednostek niedostępnych z bazy ERS, w ich wypadku oparto się na parametrach technicznych z rejestru statków rybackich. Ponadto, w odróżnieniu od metodologii obliczeń wskaźnika nieaktywnej floty (gdzie uwzględniono tylko statki wpisane do rejestru na dzień 31 grudnia danego roku) w obliczeniach wskaźnika wykorzystania potencjału floty uwzględniono wszystkie statki będące aktywne w trakcie roku (w tym statki, które zostały wprowadzone do wykonywania rybołówstwa komercyjnego po 1 stycznia danego roku, nawet gdy zostały wycofane z wykonywania rybołówstwa przed 31 grudnia). Zgodnie z przyjętą metodologią faktyczną maksymalną liczbę dni połowowych dla danego segmentu określono biorąc pod uwagę liczbę dni najbardziej aktywnego statku do niego należącego. Podobnie jak w latach wcześniejszych nie obliczano teoretycznej liczby dni połowowych.

Wartości analizowanego wskaźnika uległy poprawie, jednak – podobnie jak w latach wcześniejszych – najniższe (najmniej korzystne) wielkości wskaźnika nadal odnotowano dla segmentów grupujących najmniejsze jednostki rybackie - VL0008PG i VL0812PG. W 2025 r. wskaźniki dla segmentu **VL0008PG** wzrosły do poziomu 44% (kWdni) i 45% (GTdni) (z odpowiednio 35% i 36% w 2024 r.), natomiast dla segmentu **VL0812PG** do 38% i 36% (z 37% i 34%). Pomimo widocznej poprawy, poziom wykorzystania potencjału w obu segmentach pozostaje istotnie poniżej wartości referencyjnej, co wskazuje na utrzymujące się niezrównoważenie.

W segmencie **VL1218DFN** w 2025 r. odnotowano wyraźną poprawę wartości wskaźników do poziomu 55% (kWdni) i 49% (GTdni) (wobec 38% i 29% w 2024 r.), co może wskazywać na częściowe ograniczenie nadmiaru zdolności połowowej. Pomimo tej poprawy wartości wskaźników pozostają poniżej poziomu referencyjnego, a segment nadal charakteryzuje się ograniczonym wykorzystaniem potencjału.

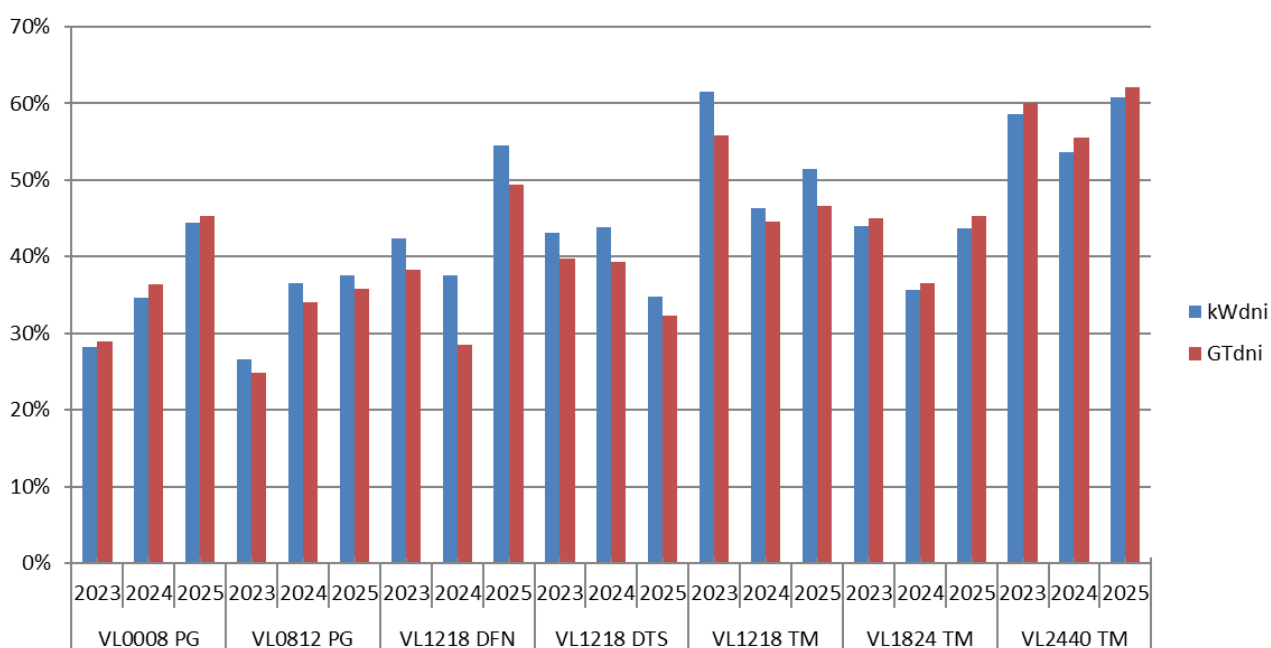
W segmencie **VL1218DTS** wartości wskaźników w 2025 r. uległy pogorszeniu i wyniosły odpowiednio 35% i 32% (wobec 44% i 39% w 2024 r.). Obydwa wskaźniki pozostają znacząco poniżej wartości referencyjnej, co wskazuje na utrzymujące się niezrównoważenie oraz ograniczone wykorzystanie zdolności technicznych segmentu.

Segment **VL1218TM** osiągnął w 2025 r. wartości wskaźników na poziomie 51% (kWdni) i 47% (GTdni), co oznacza poprawę w stosunku do 2024 r. (46% i 45%), jednak nadal poziom ich wykorzystania pozostaje niższy niż w 2023 r. oraz wyraźnie poniżej wartości referencyjnej.

W segmencie **VL1824TM** wskaźniki kWdni i GTdni w 2025 r. wyniosły odpowiednio 44% i 45%, co oznacza poprawę względem 2024 r. (36% i 36%) i powrót do poziomu zbliżonego do 2023 r. Pomimo poprawy, poziom wykorzystania potencjału pozostaje poniżej wartości referencyjnej.

W segmencie **VL2440TM** wskaźniki kWdni i GTdni wzrosły w 2025 r. do poziomu 61% i 62% (wobec 54% i 56% w 2024 r.), osiągając najwyższe wartości spośród wszystkich segmentów. Pomimo istotnej poprawy, segment nadal nie osiąga poziomu referencyjnego, choć jego poziom wykorzystania zdolności połowowej jest relatywnie najwyższy wśród analizowanych grup statków.

Rysunek 5. Wykorzystanie w latach 2023-2025 potencjału floty wyrażonego w kWdniach i GTdniach.

6. Wskaźnik nieaktywnej floty

Wskaźniki nieaktywnej floty obliczono w oparciu o dane dla wszystkich aktywnych i nieaktywnych statków bałtyckich zarejestrowanych zgodnie z rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2017/218 z dnia 6 lutego 2017 r. w sprawie rejestru floty rybackiej UE, w rejestrze floty rybackiej UE w dniu 31 grudnia roku sprawozdawczego. Za statki aktywne uznano te jednostki, które prowadziły działalność połowową przez co najmniej jeden dzień w roku sprawozdawczym.

Analizę danych przeprowadzono w podziale na klasy długości statków (VL - vessel length), zgodnie z metodologią zbioru danych w ramach (DCF Data Collecting Framework).

Zgodnie z wytycznymi uznaje się, że statki nieaktywne stanowią niewykorzystaną zdolność połowową i tym samym ograniczają wskaźnik efektywności technicznej oraz wykorzystania zdolności połowowej w odniesieniu do całej floty.

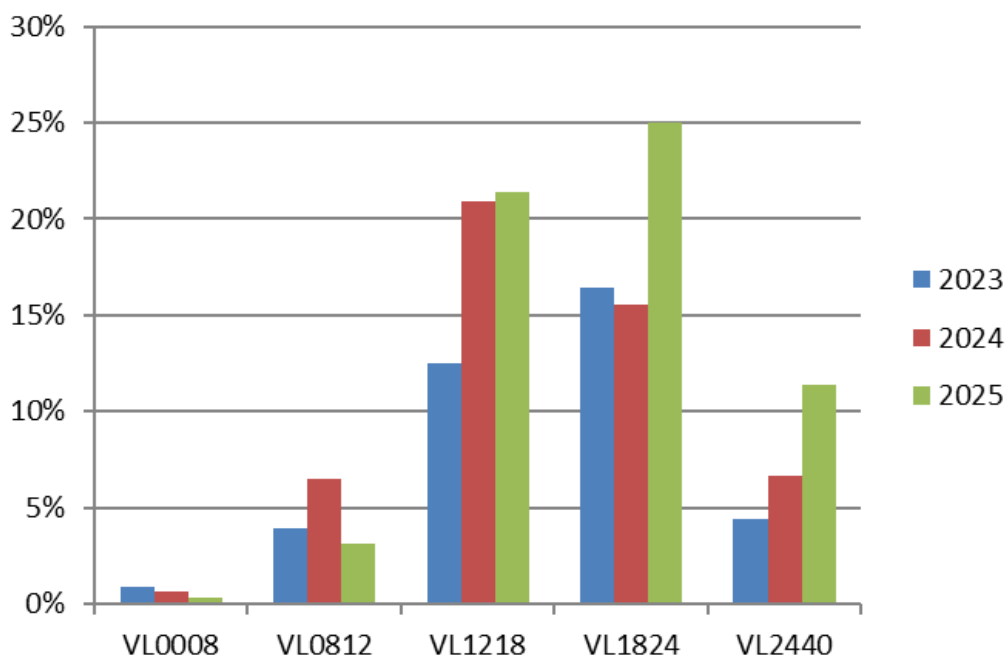
W 2025 r. zmalała liczba jednostek nieaktywnych w polskiej flocie rybackiej, jednak wzrosły tonaż (GT) i kW tych jednostek. Było to wynikiem wyraźnego spadku liczby jednostek mniejszych (poniżej 18 m długości), wynikającego zapewne z chęci wypracowania odpowiedniej liczby dni połowowych upoważniających do skorzystania z programu złomowania z jednej strony oraz wzrostu liczby nieaktywnych, dużych statków rybackich.

Tabela 8. Statystyki aktywności floty bałtyckiej w latach 2023-2025.

Rok	DCF długość	aktywne			nieaktywne			nieaktywne/ogółem		
		liczba	GT	kW	liczba	GT	kW	liczba	GT	kW
2023	VL0008	328	674	6 385	3	3	10	1%	0%	0%
	VL0812	315	2 205	16 475	13	127	742	4%	5%	4%
	VL1218	49	1 380	6 108	7	163	729	13%	11%	11%
	VL1824	51	2 971	11 310	10	472	2 150	16%	14%	16%
	VL2440	43	7 352	17 581	2	239	618	4%	3%	3%
2023 Suma		786	14 581	57 859	35	1 003	4 249	4%	6%	7%
2024	VL0008	321	651	6 311	2	3	13	1%	1%	0%
	VL0812	275	1 824	13 899	19	170	976	6%	9%	7%
	VL1218	34	947	4 433	9	230	776	21%	20%	15%
	VL1824	49	2 857	11 121	9	474	1 978	16%	14%	15%
	VL2440	42	7 213	17 230	3	378	969	7%	5%	5%
2024 Suma		721	13 493	52 993	42	1 256	4 713	6%	9%	8%
2025	VL0008	295	592	5 872	1	0	0	0%	0%	0%
	VL0812	248	1 598	12 465	8	67	391	3%	4%	3%
	VL1218	22	607	2 905	6	163	520	21%	21%	15%
	VL1824	39	2 167	8 600	13	844	3 257	25%	28%	27%
	VL2440	39	6 931	16 362	5	565	1 424	11%	8%	8%
2025 Suma		643	11 895	46 204	33	1 640	5 593	5%	12%	11%

Na poniższym wykresie przedstawiono w formie graficznej dane o wskaźniku floty nieaktywnej dla trzech ostatnich lat (2023-2025). Zgodnie z wytycznymi w normalnych warunkach można oczekiwać, że w segmencie floty powinno być co najwyżej 10% statków nieaktywnych, co mogłoby być wynikiem wyłączenia statku z eksploatacji z uwagi na naprawy, remonty lub oczekiwaną zmianą właściciela czy przeznaczenia statku. Z kolei sytuacja, w której ponad 20% segmentu floty jest cyklicznie nieaktywne może świadczyć o nieefektywności technicznej, która może wskazywać brak równowagi. W 2025 r. taka sytuacja miała miejsce w grupie jednostek o długości 12-18 metrów oraz 18-24 metrów.

Rysunek 6. Względny udział liczby nieaktywnych jednostek w poszczególnych przedziałach długości statków w latach 2023-2025.

IX. Plan działania

Wprowadzenie

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa⁸ państwa członkowskie wprowadzają środki służące dostosowaniu zdolności połowowej swojej floty do swoich uprawnień do połowów, biorąc pod uwagę tendencje i w oparciu o najlepsze opinie naukowe, mając na uwadze cel polegający na osiągnięciu stabilnej i trwałej równowagi między nimi (artykuł 22.1).

W 2022 r. opracowano plan działania, w którym określono cele dostosowawcze i narzędzia służące osiągnięciu równowagi, w tym cele wymierne, specyficzne dla zidentyfikowanych segmentów floty lub stad ryb, uzasadnione, np. poprzez oszacowanie wpływu proponowanego celu, a także określono ramy czasowe realizacji tych celów (w horyzoncie 8-10 lat).

W niniejszej części opracowania przedstawiono w skrócie zdefiniowane w raporcie z 2022 r. cele i ocenę zrównoważenia wraz ze zaktualizowanymi wynikami oceny ekonomicznej i biologicznej sektora rybołówstwa za kolejny, dostępny rok.

Określenie niezrównoważonych segmentów i przyczyn braku tej równowagi na podstawie obliczonych wskaźników.

W Planie działania z 2022 r. stwierdzono niezrównoważenie zdolności połowowej z dostępnymi możliwościami połowowymi w odniesieniu do wszystkich występujących w polskiej flocie bałtyckiej segmentów. Przeprowadzona w 2023 r. analiza wskaźników biologicznych, ekonomicznych i technicznych wykazała zauważalną poprawę tylko w zakresie wskaźników biologicznych. Mając na uwadze, że poprawa ta dotyczyła tylko jednego z trzech niezbędnych dla całościowej oceny lat, nie wpłynęła ona znacząco na zmianę konkluzji przedstawionych w raporcie z 2022 r. Przeprowadzona w 2024 r. i 2025 r. analiza wskaźników biologicznych wykazała zrównoważenie we wszystkich segmentach floty (dla których wskaźniki były dostępne). Osiągnięcie zrównoważenia było możliwe głównie dzięki zmniejszeniu śmiertelności połowowej śledzi centralnego Bałtyku i szprotów.

Tabela 9. Stan ogólnego zrównoważenia w segmentach.

Segment	Ocena wskaźnika w 3 latach	Stopień zrównoważenia*	Przyczyna niezrównoważenia
VL0008 PG	Trwała deficytowość ekonomiczna. Brak pokrycia kosztów zmiennych przychodami. Niedostępność oceny zrównoważonego odłowu. Niskie wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza
VL0812PG	Trwała deficytowość ekonomiczna Brak pokrycia kosztów zmiennych przychodami. Niedostępność oceny zrównoważonego odłowu. Niskie wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza
VL1218 DFN	Pogłębiająca się nieefektywność ekonomiczna. Brak pokrycia kosztów zmiennych przychodami. Zrównoważony odłów. Pogarszające się wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza Niskie możliwości przekwalifikowania

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1380>

Segment	Ocena wskaźnika w 3 latach	Stopień zrównoważenia*	Przyczyna nierównoważenia
VL1218 DTS	Migracja części jednostek do segmentu VL1218 TM Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna. Zrównoważony odłów Poprawiające się wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony/ bliski zrównoważenia	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza
VL 1218 TM	Zrównoważony odłów Dobre wyniki ekonomiczne. Niestabilne wykorzystanie potencjału floty.	zrównoważony/bliski zrównoważenia	Wyższa zdolność połowowa w stosunku do dostępnych kwot ryb pelagicznych.
VL1824 TM	Bardzo dobra, stabilna sytuacja ekonomiczna. Zrównoważony odłów Niskie wykorzystanie potencjału floty.	zrównoważony/częściowo zrównoważony	Wyższa zdolność połowowa w stosunku do dostępnych kwot ryb pelagicznych.
VL2440 TM	Bardzo dobra, stabilna sytuacja ekonomiczna. Zrównoważony odłów Niskie wykorzystanie potencjału floty.	zrównoważony/bliski zrównoważenia	Wyższa zdolność połowowa w stosunku do dostępnych kwot ryb pelagicznych.

* ocena zrównoważenia dla trzech lat, źródło: Raport flotowy, 2024 – 2026.

Określenie celów dostosowawczych i narzędzi służących osiągnięciu równowagi oraz wyraźne ramy czasowe ich wdrażania.

Z uwagi na brak istotnego wpływu zaktualizowanej o kolejny rok analizy wskaźnikowej na ocenę stanu zrównoważenia polskiej floty rybackiej, nie ma uzasadnienia do zmiany określonych w dotychczasowym planie dostosowania celów dostosowawczych oraz ich horyzontu czasowego. W dokumencie z 2022 r. przyjęto trzy kierunki działań w okresie 5 lat (2023-2027):

- dostosowanie potencjału połowowego floty (redukcja liczby statków w segmentach trwale nierównoważonych);
- optymalizacja praw połowowych (systemu podziału TAC);
- doskonalenie narzędzi pomiaru oraz modelowania branży rybołówstwa (w zakresie biologicznym i ekonomicznym).⁹

W okresie 3-5 kolejnych lat założono działania stabilizacyjne i ewentualne działania dostosowawcze.

W tabeli 10 przedstawiono zaktualizowaną, o wyniki floty z 2024 r., ocenę nierównowagi ekonomicznej. Metodyka obliczeń skali nadwyżki kosztów całkowitych, uwzględniającej niezbędny 5%¹⁰ zysk na jednostkę pozostała niezmienna w stosunku do raportu z lat 2022-2025.

Przyjęta w 2022 r. metodologia zakłada, że:

- wystąpienie nadwyżki kosztów całkowitych ponad przychodami oznacza, że w badanym okresie segment wykazuje trwałą deficytowość (zwłaszcza jeśli nie są pokryte nawet koszty zmienne), wartości ujemne wskazują przestrzeń finansową do osiągnięcia jeszcze lepszych wyników;
- wartości dodatnie dla parametru „Skala nadwyżki kosztów całkowitych z uwzględnieniem

⁹ Rok 2024 był pierwszym rokiem wdrożenia programu pogłębionych badań (badania typowych łodzi) i modelowania optymalizacyjnego działalności rybackiej (model holistyczny zarządzania flotą). Na zlecenie MRIRW Morski Instytut Rybacki uruchomił systematyczne badania społeczno-ekonomiczne sektora mające na celu kategoryzację jednostek rybackich operujących na Morzu Bałtyckim, budowę dla tych jednostek modeli mikroekonomicznych pozwalających na projekcję efektywności poszczególnych typów jednostek w warunkach zmiennych uwarunkowań działalności (np. limitów połowowych, cen, kosztów itd.). Przygotowano konceptualizację modelu testując podstawowe parametry charakteryzujące zdolności połowowe floty oraz czynniki determinujące prognozy biologiczne zasobów ryb bałtyckich. Wykonano pierwsze iteracje optymalizacyjne. Równoległe prowadzone są prace nad prognozami dla podstawowych stad eksploatowanych przez polską flotę na Bałtyku w perspektywie 10 lat jako punktu wyjścia dla scenariuszy optymalizacyjnych. W roku 2026 poszerzono model o moduł uwzględniający wpływ czynników środowiskowych.

¹⁰ Dla potrzeb określenia skali redukcji założono godziwy zysk w wysokości 5% narzutu na koszty całkowite. Uwzględnienie narzutu zysku powoduje wzrost skali redukcji. Ten współczynnik (z narzutem zysku 5%) przyjęto jako cel programu trwałego zaprzestania działalności połowowej.

- niezbędnego zysku 5% na jednostkę” (tabela 10) oznaczają procentowe przekroczenia nakładów (kosztów) przeciętnej łodzi w segmencie i obrazują, o ile koszt musi zostać zredukowany, aby osiągnąć równowagę w znaczeniu ekonomicznym. Dodatkowo wartości nadwyżek kosztów odpowiadają skali redukcji liczebności segmentu lub wartości kosztu docelowego, jaką należy osiągnąć w celu zrównoważenia ekonomicznego segmentu z zyskiem równym zero;
- wartości ujemne oznaczają o ile niższe są koszty przeciętnej jednostki rybackiej operującej w segmencie w stosunku do przeciętnego, rocznego przychodu jaki może w tym segmencie uzyskać.

Tabela 10. Skala nierównowagi ekonomicznej z perspektywy przeciętnej łodzi w poszczególnych segmentach floty rybackiej.

Parametry/ Segment	VL0008PG*	VL0812PG*	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM
Zakładany przeciętny przychód połowowy [tys. Euro]	12,5	14,6	8,9	85,8	148,0	158,2	432,9
Zakładane przeciętne koszty zmienne jednostki [tys. Euro]	15,6	25,5	37,2	76,5	103,6	81,0	265,3
Zakładane przeciętne koszty całkowite jednostki [tys. Euro]	17,1	29,2	43,4	90,1	125,2	104,9	335,1
Skala nadwyżki kosztów całkowitych z uwzględnieniem niezbędnego zysku 5% [%] na jednostkę	31%	52%	80%	9%	-13%	-44%	-23%

* obliczenia na podstawie danych z lat 2021-2024

 segmenty niezrównoważone segmenty zrównoważone

W załączniku 1 i 2 przedstawiono dane dotyczące wartości połowów, kosztów zmiennych i stałych oraz liczby statków rybackich w latach 2020-2024 będące podstawą do obliczeń zawartych w tabeli 10.

Wskazanie szczegółowych celów dla floty, która jest zidentyfikowana jako niezrównoważona, tj. cele wymierne, specyficzne dla zidentyfikowanych segmentów floty lub stad ryb, uzasadnione, np. poprzez oszacowanie wpływu proponowanego celu.

Zgodnie z przyjętą w raporcie z 2022 r. metodyką, obliczoną w tabeli 10 skalę nadwyżki kosztów całkowitych (z uwzględnieniem 5% zysku), przełożono na oczekiwaną skalę redukcji floty rybackiej w poszczególnych segmentach statków. Końcowe wyniki obliczeń przedstawia tabela 11. Ogólna wielkość redukcji wyrażona liczbą jednostek rybackich wynosi 253 statki, w tym głównie w segmentach łodzi rybackich VL0008PG (98 jednostek) i w segmencie VL0812PG (141 jednostek).

Tabela 11. Skala redukcji liczebności floty.

Parametry/ Segment	VL0008PG*	VL0812PG*	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM	Razem
Liczba aktywnych statków (w 2024 r.)	321	270	14	22	11	42	41	721
Poziom redukcji liczebności łodzi w oparciu o koszty z narzutem zysku 5%	98	141	11	2	0	0	0	253

* obliczenia na podstawie danych z lat 2021-2024

Jak przedstawiono w poprzednich raportach, oczekiwanym efektem trwałej redukcji liczebności floty rybackiej ma być:

- wzrost przychodów na statek rybacki przy zachowaniu proporcjonalności kosztów zmiennych;
- wzrost wydajności;
- wzrost aktywności statków rybackich.

Ponadto założono pierwszeństwo w selekcji statków do redukcji dla jednostek najmniej ekonomicznie efektywnych, w tym w miarę możliwości jednostek nieaktywnych.

Do dnia 16 kwietnia 2026 r. w ramach dwóch naborów przeprowadzonych od 1 grudnia 2023 r. do dnia 29 grudnia 2023 r. oraz od 3 stycznia 2024 r. do dnia 31 stycznia 2024 r. zezłomowano 164 statki rybackie. Przeznaczona pula środków na wypłatę rekompensat wynosiła odpowiednio 90 mln zł oraz 220 mln złotych. W poniższej tabeli zebrano informację na temat liczby zezłomowanych jednostek w podziale na poszczególne segmenty. Statek do danego segmentu przypisano na podstawie charakterystyki jego działalności w roku poprzedzającym złomowanie lub w przypadku braku aktywności dwóch lub trzech lat wcześniejszych.

Tabela 12. Liczba trwale wycofanych statków rybackich (wykreślonych z rejestru w okresie 1.01.2024- 16.04.2026)

Segment	liczba
VL0008PG	40
VL0812PG	83
VL1218DFN	13
VL1218DTS	15
VL1218TM	5
VL1824DTS	1
VL1824TM	6
VL2440TM	1
Razem	164

Jak wynika z danych zabranych w tabelach 11 i 12 do 16 kwietnia 2026 r. zostało osiągnięte 65% poziomu redukcji wynikającej z założeń planu dostosowania. W dwóch najliczniejszych segmentach poziom redukcji wyniósł 41% i 59% odpowiednio dla VL0008PG i VL0812PG. W segmencie VL1218DFN zezłomowanych zostało 13 jednostek w stosunku do spodziewanego poziomu redukcji wynoszącego 11 statków.

Poniżej przedstawiono uwagi dotyczące zrównoważenia segmentów w zakresie biologicznym, wpływające na skomplikowaną materię określenia przyczyn braku równowagi biologicznej, wykazane w poprzednich raportach:

- Polska flota eksploatuje zasoby Bałtyku zgodnie z kwotami połowowymi przydzielonymi w ramach UE.
- Wskaźniki SHI wyznaczone w oparciu o najnowszą ocenę zasobów ICES (2026 rok) w każdym analizowanym segmencie są średnio niższe od 1. Przedstawione w ubiegłorocznym opracowaniu nieznacznie wyższe od 1 wartości wskaźnika SHI dla segmentów VL1824TM i VL2440TM były spowodowane naturalnymi wahaniami w ocenach F/Fmsy wyznaczanych corocznie przez ICES i zgodnie z ubiegłorocznymi przewidywaniami w tegorocznym opracowaniu wartości SHI są niższe od 1.
- W latach 2023-2025 w żadnym z segmentów floty wyładunki zagrożonych stad (śledź zachodniego Bałtyku i oba stada dorszy) nie przekroczyły 10% wyładunków danego segmentu (warunek 1. opierania połowów na zagrożonych zasobach). Zatem, gdyby oprzeć się jedynie na warunku 1. wskaźnika zagrożonych zasobów, to żaden segment nie potawiał

zagrożonego stada w sensie tego warunku i SAR wynosiłby zero. Jednakże w kilku wypadkach wyładunki danego segmentu oparte na stadzie zagrożonym były wyższe niż 10% wyładunków tego stada, zrealizowanych przez wszystkie segmenty polskiej floty (warunek 2. opierania połowów na zagrożonych zasobach). Jeśli analizowanych segmentów jest mniej niż 10, to któryś z definicji będzie miał większy niż 10-cio procentowy udział w całkowitych połowach zagrożonego stada przez polską flotę, chyba że wszystkie połowy byłyby zerowe. Tymczasem polskie wyładunki zagrożonych stad były nieznaczne, stanowiły niewielki odsetek całkowitych wyładunków segmentów polskiej floty i mieściły się w nałożonych kwotach połowowych lub dopuszczalnym przyłowie.

Wskazanie jakie środki są uważane za skuteczne i odpowiednie dla niezrównoważonych segmentów floty, np. poprzez zilustrowanie, w jaki sposób proponowane środki osiągną określone cele i zadania.

W pierwszym planie (2022 r.) przedstawiono środki zaradcze i spodziewane rezultaty planu naprawczego w perspektywie do 2027 roku. Poniższa tabela zawiera ich podsumowanie oraz aktualizację (głównie w zakresie skali redukcji floty rybackiej).

Tabela 13. Oczekiwane środki i rezultaty planu naprawczego.

Segment	Przyczyna niezrównoważenia	Środki zaradcze/okres	Oczekiwane efekty
VL0008 PG	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.	Redukcja floty segmentu o 98 jednostek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie.	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL0812 PG	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.	Redukcja floty segmentu o 141 jednostek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL1218 DFN	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza. Niskie możliwości przekwalifikowania.	Redukcja floty segmentu o 11 jednostek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL1218 DTS	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.	Redukcja o 2 statki w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL 1218 TM	Niski poziom wykorzystania technicznego statków, zbyt niskie kwoty w stosunku do możliwości połowowych.	System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Zrównoważenie biologiczne SHI<1 (średnia trzyletnia).

Segment	Przyczyna niezrównoważenia	Środki zaradcze/okres	Oczekiwane efekty
VL1824 TM	Niski poziom wykorzystania technicznego statków, zbyt niskie kwoty w stosunku do możliwości połowowych.	Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat). System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego.	Zrównoważenie biologiczne SHI bliskie 1 (średnia trzyletnia).
VL2440 TM	Niski poziom wykorzystania technicznego statków, zbyt niskie kwoty w stosunku do możliwości połowowych.	Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat). System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego.	Zrównoważenie biologiczne SHI bliskie 1 (średnia trzyletnia).

Określone w Planie działania środki zaradcze w odniesieniu do niezrównoważonych segmentów floty rybackiej będą realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.

Redukcja liczebności segmentów floty rybackiej będzie realizowana poprzez trwałe zaprzestanie działalności połowowej, o której mowa w art. 20 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2017/1004.

*Departament Rybołówstwa
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

Załącznik 1. Wartość połowów, koszty zmienne i koszty stałe polskiej floty bałtyckiej w podziale na segmenty w latach 2020-2024.

Parametr	Rok	VL0008PG	VL0812PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM
Wartość połowów	2020			173 267	2 493 924	1 682 268	6 435 194	17 879 613
	2021	3 643 982	4 457 549	416 849	1 982 057	1 747 702	6 287 309	16 731 072
	2022	3 549 041	4 336 247	77 612	2 671 002	1 480 171	6 787 633	17 166 311
	2023	5 001 541	4 555 580	152 762	2 453 665	2 306 626	7 879 155	20 503 192
	2024	4 004 176	4 516 009	71 694	2 242 227	1 514 153	7 574 942	19 499 304
Koszty zmienne	2020			698 648	2 735 843	683 138	3 842 524	10 213 033
	2021	3 874 187	7 545 949	955 388	1 434 355	1 419 799	3 407 665	11 606 560
	2022	4 630 428	6 943 017	386 935	2 732 332	1 256 078	4 052 459	10 917 321
	2023	6 004 812	8 632 701	1 433 047	1 925 408	1 817 030	3 092 661	12 183 628
	2024	5 690 441	8 029 874	244 677	1 732 963	938 939	3 513 059	11 319 533
Koszty stałe	2020			173 493	599 685	209 272	1 127 812	3 069 757
	2021	454 705	1 036 106	114 223	283 369	224 289	797 374	2 613 567
	2022	465 672	1 165 244	112 367	463 753	175 692	1 234 116	2 957 357
	2023	633 063	1 423 068	141 536	370 020	258 419	808 496	2 813 559
	2024	502 970	887 610	80 836	161 440	402 227	1 305 197	3 349 745

Załącznik 2. Liczba statków rybackich w poszczególnych segmentach w latach 2020-2024.

Rok	VL0008 PG	VL0812 PG	VL1218 DFN	VL1218 DTS	VL1218 TM	VL1824 TM	VL2440 TM
2020			20	34	11	44	43
2021	324	326	21	22	13	45	44
2022	326	318	19	33	10	49	42
2023	328	308	26	27	14	41	42
2024	321	270	14	22	11	42	41